

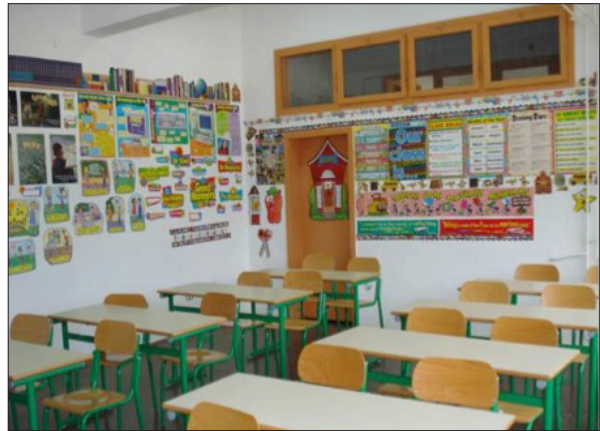
LIDER

A watercolor illustration of a large, gnarled tree with a thick trunk and a wide, spreading canopy of green leaves. The tree stands on a rocky bank next to a blue lake. The background shows rolling green hills under a light blue sky. The overall style is soft and artistic.

JU Srednja stručna škola - Bar

broj 14, maj 2017. godine

Selena P. L.

RIJEČ UREDNICE

Dragi čitaoci,

Nakon prošlogodišnje proslave Jubileja, 140 godina rada Škole, ponovo smo sa Vama, ali pod novim imenom - kao Srednja stručna škola. Nadamo se da ćete uživati čitajući ove tekstove, za koje su s pravom možemo reći zaslužni naši vrijedni i kreativni učenici, ali i profesori.

Teme su različite, kao što su i interesovanja svih nas različita. Ipak smo smatrali da će svako od nas pronaći nešto u čemu će uživati, pa smo pustili mašti na volju i prepustili se osjećaju da radimo pravu stvar.

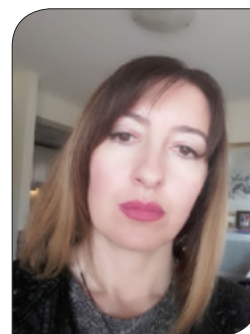
Ono što svakako moram istaći, kao urednik ovogodišnjeg broja, je da zaista imamo originalne i talentovane učenike, od onih koji lijepo pišu, slikaju, pa do sjajnih sportista koji puno obećavaju.

Sarađujući sa učenicima, čini mi se, da i mi profesori mnogo toga naučimo. Ja sam sam prije svega naučila da cijenim njihov trud i potrebu da daju sve od sebe.

Svako od njih ostavio je na ovim stranicama mali dio sebe, i kako je jedan učenik istakao, **čitav jedan mikrokosmos sa svojim nemirima, viškom energije, nepravdama ovoga svijeta...**

Da je to tako, uvjerite se sami i pročitajte novi broj časopisa Lider koji Vam poklanjamo od srca.

Uživajte!

IMPRESSUM

Časopis „Lider“

Broj 14 – maj 2017.

Izdaje:

JU Srednja stručna škola – Bar

Za izdavača:

Branislav Knežević, direktor

Urednica:

Valentina Radonjić, prof.

Kompjuterska obrada:

Zoran Vasilkov

Štampa:

IVPE, Cetinje

Tiraž: 250

REDAKCIJA:

Andrijana Drenovac IV-1

Elvira Nilić IV-1

Ksenija Alavanja IV-1

Anđela Damjanović IV-1

Izabela Šehić IV-1

Anita Alković IV-1

Emir Hadžicanović IV-2

Milan Babić IV-3

Ilija Lekić IV-3

Anastasija Drenovac IV-4

Nikola Noković IV-4

Balša Perunović IV-4

Jelena Pavljenko IV-4

Edita Šukurica IV-4

Melisa Cenović IV-4

Slavomir Samardžić III-2

Aleks Bisaki III-2

Nemanja Damjanović III-3

Nikola Popović III-3

Almedin Ljšković III-3

Žaklina Pecović III-5

Željana Popović III-5

Elvin Škrijelj III-5

Milanka Okuka, pedagog

Sofija Rašković, prof.

Živanka Krgović, prof.

Marija Šušter, prof.

Mr Milan Šćekić, prof.

Božidar Ičević, prof.

Branka Čalasan, prof.

Almira Skenderović, prof.

Mirko Brzić, dipl. inž.

Povodom proslave Dana škole, Nastavničko vijeće JU Srednje stručne škole nagrađuje sljedeće učenike:

NAJBOLJI UČENICI šk. 2016/2017.g.			
BR.	KATEGORIJA	PREZIME I IME UČENIKA	RAZRED I ODJELJENJE
I	Đak generacije	Babić Milan	IV-3
II	Najbolji učenici po obrazovnim programima		
1.	Nautički tehničar	Babić Milan Rondović Miloš	IV-3 I-3
2.	Brodomašinski tehničar	Marstijepović Davor	I-2
3.	Špeditersko – agencijski i carinski tehničar	Noković Nikola	IV-4
4.	Prehrambeni tehničar	Stošić Jelena	III-1
5.	Poljoprivredni tehničar	Milinović Milica	II-1
6.	Veterinarski tehničar	Alavanja Ksenija	IV-1
7.	Automehaničar	Žuđelović Aldin	III-6
8.	Frizer/ka	Marović Kristina	II-5
III	Najbolji učenik praktične nastave na 4. stepenu stručnosti	Sekulović Marko	IV-2
	Najbolji učenik praktične nastave na 3. stepenu stručnosti	Marović Kristina	II-5
IV	Školski literarni nagradni konkurs povodom 23. aprila - Svjetskog dana knjige i autorskih prava	Popović Željana	III-5
V	Najbolji sportista	Darinka Đuričković	II-4
VI	Najaktivniji čitaoci u šk. 2016/17.g.	Pecović Žaklina Ranković Balša	III-5 III-3
VII	Učenici bez izostanaka	Vučetić Bojan	I-5

Prijedlog plana upisa za učenike u I razred za školsku 2017/18. godinu

Sektori	Red. broj	Obrazovni program	Nivo	Broj učenika
Poljoprivreda, prehrana i veterina	1.	Veterinarski tehničar/ka	IV1	30
	2.	Poljoprivredni tehničar/ka	IV1	30
	3.	Pekar/ka	III	30
Saobraćaj i komunikacije	4.	Brodomašinski tehničar	IV1	30
	5.	Nautički tehničar	IV1	30
	6.	Špeditersko-agencijski i carinski tehničar/ka	IV1	30
Mašinstvo i obrada metala	7.	Automehaničar/Bravar	III	15+15
Zdravstvo, farmacija i socijalna zaštita	8.	Farmaceutski tehničar/ka	IV1	30

VRIJEME JE - ODLUČI SE!

	SEKTOR	OBRAZOVNI PROGRAM	Stepen stručne spreme	
	Poljoprivreda, prehrana i veterina	1. Poljoprivredni tehničar/ka	IV	
		2. Veterinarski tehničar/ka	IV	
		3. Pekar/ka	III	
	Saobraćaj i komunikacije	4. Nautički tehničar	IV	
		5. Brodomašinski tehničar	IV	
		6. Špeditersko-agencijski i carinski tehničar/ka	IV	
	Zdravstvo, farmacija, soc. zaštita	7. Farmaceutski tehničar/ka	IV	
	Mašinstvo i obrada metala	8. Automehaničar	III	
		9. Bravar	III	

Tel: +382-30-302-785

mail: skola@polj-br.edu.me

web: srednjastručna-bar.me

+382-30-302-784

lider-sp@t-com.me

PREGLED REALIZOVANIH AKTIVNO

- U organizaciji Društva ekonomista i menadžera Crne Gore i UDG, na Cetinju je održan XXI Miločerski razvojni forum. Prisustvovao: direktor škole - Branislav Knežević.
Vrijeme: 13 - 14.09. 2016.g.
- U organizaciji Ministarstva prosvjete, Zavoda za školstvo i Britanskog savjeta, održana jednodnevna konferencija povodom 5. oktobra - Međunarodnog dana nastavnika. Konferenciji prisustvovali: A. Kosović i I. Kovač, prof. engleskog jezika.
- Povodom 10. oktobra, Međunarodnog dana mentalnog zdravlja, održan Okrugli sto na temu: Brigom o drugom ja brinem o sebi, u organizaciji Gimnazije „Niko Rolović“ i NVO „Portret“.
Prisustvovali: M. Okuka, pedagog i B. Čalasan, prof. sociologije.
- Privredno - kulturnoj manifestaciji „Dani jabuke“, u Goraždu prisustvovali: R. Obradović, prof. poljoprivredne grupe predmeta i N. Knežević, koordinator praktične nastave na nivou škole.
Vrijeme: 13 - 15.10.2016.g.
- U organizaciji Zavoda za školstvo realizovan dvodnevni seminar za nastavnike matematike, na temu: „Geogebra u nastavi matematike“. Prisustvovali: Ž. Janković, i A. Skenderović, prof. matematike.
Vrijeme: 14 i 15.10.2016.g.
Mjesto realizacije: SMŠ „Mladost“ - Tivat
- Povodom Evropskog dana borbe protiv trgovine ljudima (18. oktobar) naši učenici: Pecović Žaklina III-5, Pritika Ivana III-5, Popović Željana III-5, Lalatović Nikola III-3 i Debeljević Nikola II-2 uzeli učešće u performansu na istu temu.
- Istim povodom realizovane radionice u odjeljenjima III-5 i III-2.
- U amfiteatru Srednje stručne škole i podršku NVO – POVJERENJE, održano predavanje na temu: „Rano otkrivanje karcinoma dojke i grlića materice“. Gosti dr N. Cicmil i dr V. Karađinović, specijalisti onkologije iz KBC - Podgorica.
Vrijeme: 15.11.2016.g.
- Završnoj nacionalnoj konferenciji EPA-LE „Učenje i obrazovanje na radnom mjestu“. Prisustvovao: direktor škole - Branislav Knežević.
Vrijeme: 07.11.2016.g.
Mjesto: Hotel „Ramada“ - Podgorica.
- Eksterna provjera kvaliteta obrazovno - vaspitnog rada od strane Zavoda za školstvo.
Vrijeme: 28.11. do 02.12.2016.g.
- Srednja stručna škola na XV Maslinjadi u Starom Baru.
Vrijeme: 03.12.2016.g.
- Učenici IV razreda obrazovnog programa Špeditersko - agencijski i carinski tehničar, kojima se pridružio i manji broj učenika obrazovnog programa Veterinarski tehničar, u okviru realizacije praktične nastave bili su u posjeti graničnom prelazu - Sukobin.
Vrijeme: 16.12.2016.g.
- Srednja stručna škola donirala Specijalno odjeljenje OŠ „JUGOSLAVIJA“.
- Učenici naše škole: Kontić Marija, Đurović Vlado, Maljević Danijel, Đuričković Darinka, Ramdedović Alan i Barać Ognjen učestvovali na dvoranskom atletskom mitingu u Beo-

GOSTI ŠKOLE ZA 2016 - 17. GODINU

gradu.

Vrijeme: 27 - 30.01.2017.g.

- Članovi SUST-MARINA projektnog tima posjetili su JU Srednju stručnu školu u Baru u petak 17. marta 2017. godine. Naši gosti bili su: prof. dr Branislav Dragović, rukovodilac SUST-MARINA projekta sa Pomorskog fakulteta u Kotoru i asistent prof. dr Theodoros Lilas iz Grčke sa Odsjeka za pomorsku trgovinu i transport Aegean Univerziteta. Gostujuće predavanje asistenta prof. dr Theodoros-a Lilas-a iz Grčke na temu: „Plovne platforme za desalinizaciju morske vode sa višenamjenskom upotrebom uz korišćenje vjetra kao alternativnog izvora energije“ kroz SUST-MARINA projekat.

- U okviru Projekta: „Modernizacija obrazovnih programa i obuka nastavnika“ realizovan trodnevni seminar: „Vještina vođenja karijere u srednjim stručnim školama“. Prisustvovala: D. Zejak, prof. stručno - teorijske grupe predmeta i i M. Okuka, školski pedagog.

Vrijeme: 21 - 23.03.2017.g. Podgorica.

- Srednja stručna škola Bar na Sajmu obrazovanja, poslova i praksi – Dani karijere.

Vrijeme: 28 - 29.03.2017.g. Podgorica.

- U okviru projekta: „Obuka nastavnika kod poslodavaca“ koji realizuje Ministarstvo prosvjete u saradnji sa Centrom za stručno obrazovanje i Privrednom komorom Crne Gore, a koji finansira Evropska fondacija za obuku (European Training Foundation), posredstvom Mreže centara za obrazovanje iz Zagreba, realizovana petodnevna obuka dva nastavnika stručno - teorijske grupe predmeta.

Vrijeme: 03 – 07.04.2017.g.

- Predstavnici Učeničkog parlamenta Srednje pomorske škole posjetili našu školu i realizovali zajedničke aktivnosti sa parlamentarcima iz naše škole.

Vrijeme: 04.04.2017.g.

- U Srednjoj stručnoj školi obilježen 7. april - Svjetski dan zdravlja. Učenički parlament organizovao interaktivnu tribinu na temu: „Principi pravilne ishrane“. Gost tribine dr Snežana Barjaktarović-Labović, specijalista higijene, dijetolog.

- U organizaciji Živanke Krgović, prof. Crnogorskog - srpskog, bosanskog i hrvatskog jezika i književnosti, obilježen 23. april - Svjetski dan knjige i autorskih prava, povodom kojeg je organizovan Školski literarni konkurs.

- U amfiteatru Srednje stručne škole realizovana tradicionalna akcija dobrovoljnog davanja krvi, u kojoj su učestvovali učenici završnog razreda kao i nastavnici.

Vrijeme: 27.04.2017.g.

- Učenički parlament obilježio Dan planete Zemlje, interaktivnom tribinom: „ Kreirajmo ekološku budućnost“ .

- Učenici i zaposleni u Školi učestvovali u humanitarnoj akciji „Njihov osmijeh“ za pomoć djeci u Bijeloj.

- Svečanom sjednicom Nastavničkog vijeća na kojoj su nagrađeni učenici u više kategorija, uz prigodan program obilježen 142. Dan škole.

Vrijeme: 13.05.2017.g.

Pripremila: Milanka Okuka, pedagog

AKTIVNOSTI UČENIČKOG PARLAMENTA

U njemu učenici imaju mogućnost da iskažu svoja različita mišljenja, razvijaju svoje komunikacijske sposobnosti, razvijaju svijest o društvenoj odgovornosti, kako prema sebi, tako i prema drugima. Kroz različite aktivnosti učenici jačaju svoje samopouzdanje, uopšte, osjećaju zadovoljstvo kada je njihova priča uvažena i kada nailazi na odobravanje.

I ove godine su naši učenici parlamentarci nizali uspjehe, promovišući tako odgovornost, zrelost, doraslost različitim zadacima i savremenim problemima. U daljem tekstu navešćemo neke od tih aktivnosti.

Tribina povodom 1. decembra – Svjetskog dana borbe protiv AIDS-a

Učenički parlament Srednje stručne škole realizovao je tribinu povodom 1. decembra – Svjetskog dana borbe protiv AIDS-a. Gost tribine bila je doktorka Ljiljana Jovičević, epidemiolog. Tribini su prisustvovali i učenici odjeljenja III-1 Prehrambeni tehničari. Prisutni učenici su imali priliku da se bolje upoznaju o HIV/AIDS-u, o opasnostima koje sa sobom nosi ova bolest, kako se prenosi, koje su metode zaštite, kako se testirati na HIV-virus... Tribina je bila interaktivnog karaktera. Učenici su

bili veoma radoznali, postavljali su pitanja i davali različite komentare.

U NAŠOJ ŠKOLI OBILJEŽEN DAN SREDNJOŠKOLACA
17.11.2016.

Na inicijativu Učeničkog parlamenta realizovana je tribina posvećena ulozi NVO u jačanju građanske inicijative mladih. Gost tribine bila je izvršna direktorka NVO POVJERENJE, dr Gina Masoničić. Prisutni učenici su dobili informacije kako se pokrenuti i ideju pretvoriti u stvarnost. Tribina je bila interaktivnog karaktera, praćena retrospektivom aktivnosti NVO POVJERENJE, od osnivanja do danas.

RADIONICA: "SUOČAVANJE SA NASILJEM U ŠKOLI"

U okviru ove aktivnosti realizovana je radionica: "Suočavanje sa nasiljem u školi". Cilj radionice je podizanje svijesti i nivoa znanja učenika o vršnjačkom nasilju.

U uvodnom dijelu prikazan je kratkometražni film: ŠTA JE TO?

Teme po grupama bile su sljedeće:

- I grupa: Vrste nasilja
- II grupa: Profil žrtve
- III grupa: Profil nasilnika
- IV grupa: Mjere koje treba preduzeti u suzbijanju nasilja

Grupe su na kraju prezentovale rezultate rada. Učenici su konstatovali da se nasilje ne rješava nasiljem, već konstruktivnim načinima (kreativnošću protiv vršnjačkog nasilja, podstican-

jem komunikacijskih vještina, smirivanjem sukoba na fer način...) Njihove tvrdnje da nasiljem nije dobro odgovoriti na nasilje potkrijepili su filmom: „Nasilnici“ - kratkim filmom o vršnjačkom nasilju Škola UMS.

DEBATA - ZAŠTO DJECA ĆUTE O NASILJU?

Učenički parlament je realizovao debatu na temu: „Zašto djeca ćute o nasilju?“ Učesnici debate su argumentovano branili svoje stavove, potkrepljujući ih primjerima iz škole i bližeg okruženja, sučeljavali mišljenja i osudili svaku vrstu nasilja. Istakli su da je škola jedan od najvažnijih agenasa koji oblikuje mladog čovjeka i koji može mnogo uticati na formiranje njegove ličnosti, a uslov za to je škola bez nasilja.

Takođe su naglasili da je najčešći razlog neprijavlivanja nasilja - strah od osвете. Govorili su i o mjerama kojima je moguće spriječiti nasilje (ohrabrivati djecu da odmah prijave svaki vid nasilja, prijaviti nasilje preko „Kutije povjerenja“, izabrati vršnjačke medijatore...).

MLADI I PATOLOŠKO KOCKANJE

U okviru aktivnosti Učeničkog parlamenta

odrađena je prezentacija : Mladi i patološko kockanje. Power- point prezentaciju pripremili su sljedeći učenici, predstavnici UP: Nilić Elvira, Perov Danilo i Alavanja Ksenija.

Ostali učesnici su se uključivali u raspravu, sučeljavali svoja mišljenja i raspravljali o ovoj pošasti koja je u najvećem broju slučajeva zahvatila mladu populaciju. Radionica je bila edukativnog karaktera.

Srednja stručna škola donirala Specijalno odjeljenje 23. decembra 2016. god.

Učenici Srednje stručne škole posjetili su danas Specijalno odjeljenje OŠ „Jugoslavija“ i uručili im poklone.

Od novca koji su donirali svi učenici, kupljen je školski pribor i slatkiši.

„Pored svesaka, olovki, flomastera, kupili smo i bojanke i razne slikovnice i bajke. Osmjeh na njihovim licima nema cijenu. Trudićemo se da i dalje budemo u kontaktu sa njima i njihovim defektologima“, rekla je Anastasija Drenovac iz Đačkog parlamenta Srednje stručne škole.

U Srednjoj stručnoj školi obilježen Svjetski dan zdravlja

Povodom 7. aprila – Svjetskog dana zdravlja, Učenički parlament Srednje stručne škole iz Bara organizovao je interaktivnu tribinu: „PRINCIPI DOBRE ISHRANE“. Gost tribine bila je dr Snežana Barjaktarović Labović, specijalista higijene, dijetolog. Pravilna ishrana jedan je od osnovnih problema današnjice. Veliki broj ljudi većinu svog dana provede u kancelariji, u stresnom okruženju i sa malo vremena da razmišljaju uopšte o hrani, a kamoli o pravilnosti i kvalitetu njenog unošenja. Slična situacija odnosi se i na mlade ljude koji u sve većoj mjeri konzumiraju brzu hranu i gazirana pića. Posebno pitanje je kvalitet i vrsta hrane koju im nude školske kuhinje.

U zanimljivoj i dinamičnoj atmosferi, parlamentarci su dobili odgovore na brojna pitanja koja se tiču pravilne ishrane u funkciji zdravog i aktivnog života i kako su pravilna ishrana i zdravlje povezani. Čuli su istine i zablude vezane za pravilnu ishranu i kako da se odnose prema brojnim dijeta- ma na internetu.

Rukovodstvo parlamenta i uprava Škole su se srdačno zahvalili dr Labović na izdvojenom vremenu i korisnim savjetima koji se tiču svakog od nas.

Zajedničke aktivnosti Učeničkih parlamenata Srednje stručne škole iz Bara i Srednje pomorske škole iz Kotora

Na inicijativu Učeničkog parlamenta JU Srednje stručne škole iz Bara, ostvarena je saradnja sa parlamentarcima Srednje pomorske škole iz Kotora. Desetak učenika iz Kotora sa svojim nastavnikom stigli su u Bar, oko 9 časova. Nakon prijema učenika od strane uprave škole, goste iz Kotora su u školskom amfiteatru dočekali naši predstavnici Učeničkog parlamenta. Toplu dobrodošlicu učenicima poželjele su koordinatorka Učeničkog parlamenta profesorica Branka Čalasan i predsjednica Učeničkog parlamenta učenica IV-1 Elvira Nilić.

Pristigli učenici prisustvovali su nastavi, kako bi kasnije mogli da uporede nastavni proces i uopšte funkcionisanje škole. U amfitetaru škole priređen je zajednički doručak za predstavnike dva parlamenta.

Kroz igru, druženje i zajednički rad, predstavnici parlamenata realizovali su radionicu :

„JA u svijetu zanimanja“. Radionica je u svom scenariju imala niz aktivnosti, u kojima su učenici bili maksimalno angažovani. Kroz igru upoznavanja, drvo očekivanja, briga i strahova pri izboru srednje škole, preko analize zanatskih i četvorogodišnjih zanimanja iz svog ugla i stečenog iskustva, izrade plana karijere za 5 godina i raskrsnice na putu nastavka školovanja nakon srednje škole, učenici su dali puni doprinos i iznijeli niz konstruktivnih stavova i zapažanja o srednjem stručnom obrazovanju i barijerama koje treba prevazići u nastavku školovanja.

Nakon zajedničke šetnje i druženja u gradu, goste iz Kotora ispratili smo oko 15 časova. Dogovorena je uzvratna posjeta u zadnjoj sedmici aprila mjeseca.

Srednja stručna škola na Sajmu obrazovanja, poslova i praksi – Dani karijere

U organizaciji kompanije WEON, 28. i 29. marta u Verde kompleksu u Podgorici održan je Sajam obrazovanja, poslova i praksi – Dani karijere. Namjera organizatora – kompanije WEON je bila

da uključi 150 najvećih poslodavaca koji će ponuditi značajan broj radnih mjesta, te srednje stručne škole i sve fakultetske jedinice svih univerziteta u Crnoj Gori, kao i predstavnike univerziteta iz regiona. Važnost Sajma bila je i u tome što se na njemu predstavilo deset stručnih škola iz Podgorice, Cetinja i Bara (među kojima i JU Srednja stručna škola Bar), sa programima za koje obrazuju učenike, a pod okriljem kampanje Ministarstva “Stručno obrazovanje – moj izbor za budućnost.“ Naša Škola predstavila se svojim reklamnim materijalima, ali i jednim dijelom proizvoda koje stvaraju naši učenici.

NASTAVAK SARADNJE JU SREDNJE STRUČNE ŠKOLE I POMORSKOG FAKULTETA KOTOR KROZ SUST-MARINA PROJEKAT

(Gostujuće predavanje asistenta prof. dr Theodoros-a Lilas-a iz Grčke na temu: „Plovne platforme za desalinizaciju morske vode sa višenamjenskom upotrebom uz korišćenje vjetra kao alternativnog izvora energije“ kroz SUST-MARINA projekat)

Članovi SUST - MARINA projektnog tima posjetili su JU Srednju stručnu školu u Baru u petak 17. marta 2017. godine. Prof. dr Branislav Dragović, rukovodilac SUST-MARINA projekta sa Pomorskog fakulteta Kotor i asistent prof. dr Theodoros Lilas iz Grčke sa Odsjeka za pomorsku trgovinu i transport Aegean Univerziteta obavili su sljedeće aktivnosti:

- Radni sastanak sa Branislavom Kneževićem, direktorom JU Srednje stručne škole u Baru i njegovim saradnicima;
- Predavanje na engleskom jeziku pod nazivom „Plovne platforme za desalinizaciju morske vode sa višenamjenskom upotrebom uz korišćenje vjetra kao alternativnog izvora energije“ za đake obrazovnog programa: Nautički tehničar, Brodomašinski tehničar i Špeditersko-agencijski i carinski tehničar. Predavanje je održao asistent prof. dr Theodoros Lilas. Nastavnici Mauro Petranović, Dragica Zejak i Dušica Vujović bili su prisutni tokom predavanja;
- Razgovor sa đacima i profesorima tokom i nakon obavljenog predavanja;
- Popularni mali istraživački kviz za đake iz oblasti održivog razvoja u pomorstvu, tokom kojeg su podijeljene i nagrade đacima koji su dali tačne i pravovremene odgovore.

Branka Čalasan, prof.

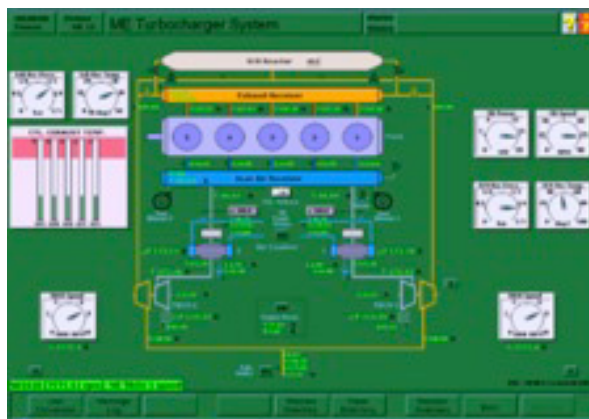
NAŠA ŠKOLA BOGATIJA ZA PROGRAM SIMULACIJE BRODSKOG MAŠINSKOG POGONA

Program simulacije brodskog mašinskog pogona dizel motora MAN B&W je odnedavno instaliran na računaru u učionici za obrazovni program Brodomašinski tehničar.

Simulator sadrži veliki broj simulacija sistema i uređaja čije radne parametre učenici mogu pratiti i kvalitetno se pripremati za svoje buduće zanimanje i napredovanje u struci. Simulator je dobijen od pomoraca koji su učestvovali na stručnim obukama Pomorskog fakulteta Bar, sa kojim imamo Ugovor o saradnji.

Simulaciju rada preko 60 sistema pogonskog motora, parametre stanja glavnog i generatorskih motora, kao i parametre rada velikog broja mašina i uređaja je moguće pratiti u situacijama pripreme glavnog motora, lagane vožnje naprijed, kao i vožnje punom snagom naprijed ili nazad.

Nakon dobijanja oglednog čamca sa pripadajućim uređajima od strane kompanije koja rukovodi remorkerima, Škola je na ovaj način još više

poboljšala uslove za kvalitetnije izvođenje teorijske i praktične nastave.

Narednih dana očekujemo dodatnu opremu za nautički i brodomašinski kabinet, koju ćemo dobiti od Barske plovidbe, sa kojom imamo primjernu saradnju.

Boro Ičević, prof.

POSJETA BRODU ZINNET CAVASOGLU

Dana 21. marta, 2017. godine u okviru praktične nastave, grupa učenika Brodomašinskog smjera posjetila je brod turske kompanije "Zinnet cavusoglu" koji prevozi aluminijum. Na brod nas je poveo profesor Boro Ičević.

Nakon upoznavanja i veoma prijatnog dočeka, drugi oficir palube nas je odmah zatim poveo na komandni most. Brod je srednje veličine, i ono što smo odmah uočili čim smo stupili na njega je naročita higijena. U mašinskom postrojenju bio je i kapo makine i poneki mornar. Tu nam je profesor pokazao glavni motor, pomoćne motore, pumpe, kompresore i generatore, kao i tankove u kojima se nalazi gorivo. Vidjeli smo i kontrolnu sobu u kojoj ćemo kao budući pomorci provoditi puno vremena. Postavljali smo pitanja koja su nas zanimala, slikali smo, i trudili se da se i mi pokažemo u najboljem svijetlu. Sa broda smo otišli sa veoma lijepim utiscima i velikom željom da i mi jednoga dana budemo dio toga svijeta.

Nemanja Damjanović i Nikola Popović III-3

UČENJE OD NAJBOLJIH

Ako ste jedan od onih koji maštaju o dalekim morskim prostranstvima, velikim čeličnim brodovima kako sijeku talase uz ples delfina, o avanturi savlađivanja oluja i ljepoti tropskih mora, sigurno ste već upisali Srednju stručnu školu u Baru i samo što niste postali pomorac...

Završava se dio teorijske edukacije iz predmeta Elektronska navigacija. Učenici, umorni od pisanja, odmahuju glavama uz komentare: „Mi ovo nikada nećemo shvatiti i naučiti... Teško je... Obimno je.“ Profesor odlučno prekida komentare uz obavještenje da će sljedeća praktična nastava biti održana na brodovima Ratne Mornarice Vojske Crne Gore, gdje će se upoznati sa svim uređajima o kojima smo učili, i gdje će lično na njima raditi.

Nakon višenedjeljnog marljivog rada i učenja o uređajima elektronske navigacije i praktične obuke na njima, uputili smo zvaničnu molbu nadležnima u Mornarici da nam dozvole da ih posjetimo. Mladi oficir Mornarice nam je odmah odgovorio da je oduševljen radom i zalaganjem učenika i da će im omogućiti praktičnu obuku od strane najboljih radarista na radarskoj stanici Crni rt.

Osvanuo je prelijep, sunčan dan toga 8. decembra 2016. godine. Ulazimo u minibus i krećemo prema Sutomoru i Crnom rtu koji se nadvija iznad plaže Maljevik i Spičansko polje. Završena je prozivka. Odjeljenje maturanata IV-3 je kompletno i svi željno iščekuju obuku na navigacijskom radaru tipa „FURUNO“.

Atmosfera u toku puta je zadivljujuća. Zamišljena mlada lica gledaju osunčanu, nepreglednu morsku pučinu. Poneki brzi pogled na stručnu literaturu da se još jednom pročita koji redak o radaru, da se ne osramotimo kod stručnjaka koji nas očekuju. Sišli smo sa magistralnog puta i nakon nekoliko kilometara tijesnog putića, stigli u jako uredan objekat radarske stanice. Tu su nas dočekala ozbiljna lica koja danonoćno bdiju nad našim morem.

Nakon viščasovnog, ozbiljnog rada i učenja, gdje je svakom pojedincu omogućeno da sam lično radi na radaru, prati brodove i određuje njihove pozicije, okupili smo se. Začuli su se komentari učenika: „Kao da sam čitav život radio na radaru... Nije to nimalo teško... Jedva čekam da se ukrcam i da sam radim na komandnom mostu... Lako je kad se uči od najboljih.“

Nakon obuke na radaru, naši košarkaši su održali obuku u košarci njihovoj posadi radara (pobijedili smo ih u basketu) i na kraju se rastali kao stari prijatelji, uz obećanja da ovo nije naš posljednji susret.

Svetac i IV-3

Dana 15.12 2016. godine u sklopu praktične nastave pošli smo da učimo, da slušamo bez daha stare morske vukove, da odamo počast ponosu grada Bara i da tugujemo za jednim starcem.

Da, pogodili ste. Maturanti odjeljenja IV-3, Nautičkog smjera, Srednje stručne škole u Baru, su došli ispred feribota Sveti Stefan II. Došli su da uče o uređajima elektronske navigacije, da slušamo riječi kapetana broda i oficira straže na mostu. Ali, i kao pomorci u duši, jer još nismo maturirali i postali pravi pomorci da bi mu odali počast pred sutrašnju posljednju vožnju. I da tugujemo, jer znamo koliko je značio...

Čekamo ispred broda da oficir straže dođe po nas. Čuju se povici mornara koji glancaju već čisti i bijeli brod, kao da hoće da pokažu da on, iako star već četrdeset tri godine, još uvijek plijeni svojim izgledom.

Stiže uniformisani oficir i pogled na buduće globebrade pomorce mu izmamљуje osmijeh uz riječi: „Sjećam se, ovakav sam i ja bio kad sam se prvi put ukrcao na Sveca“. I reče: „Momci, pođite za mnom i slobodno pitajte sve što vas zanima“.

Posle visečasovne obuke na komandnom mostu izašli smo sa broda. Okrenuli smo se, i posle stanke od nekoliko minuta, gdje se svako od nas lično oprostio od našeg Sveca, nastavismo hodati ka izlazu iz luke, skromno i tiho, a poneko sa suzom u oku.

Ostaće priče naših očeva, djedova i prijatelja pomoraca o plovidbi na Svecu. Ostaje i prenosiće se djeci i djeci naše djece. Dok ne postanu legenda.

Mirko Brzić, dipl. inž.

POSJETA CARINSKOJ ISPOSTAVI - SUKOBIN

Dana 9. decembra 2016. u okviru prakse, naše odjeljenje IV-4 išlo je na kraći izlet, tako da smo zajedno sa profesorima praktične nastave bili u posjeti graničnom prelazu sa Albanijom - Sukobinu. Iako je jesen bila na izmaku, vrijeme je bilo relativno toplo i pogodno za putovanje.

Kada smo stigli, tamo su nas dočekali šef carinske službe, šef policije i policajac. Šef carinske službe Darko Ščekić objasnio nam je rad carine, njihove dužnosti i obaveze, i posebno je naglasio odličnu saradnju naše carine i policije sa albanskim službenicima. Tu je bilo i više vrsta specijalno obučениh pasa za pronalaženje narkotika i eksploziva. Ubrzo su nam demonstrirali kako psi pronalaze drogu tako što smo skrivali određene predmete (skank, petarde, eksploziv i sl.). Iako smo bili vješti u skrivanju, to je bilo nedovoljno dobro u odnosu na specijalno obučene pse, koji su za veoma kratko vrijeme pronašli skrivene predmete uz pomoć policajca koji ih je navodio.

Nakon odrađene prakse na graničnom prelazu, otišli smo u obilazak Skadra, jednog od najposjećenijih gradova u Albaniji. Veliki grad

pun ljudi i života, to je ono što se prvo primjeti. Skadar je grad koji iz dana u dan prerasta u trgovački centar. Ovo je grad koji je zadržao izgled drevnog Skadra - uske ulice, visoki kameni zidovi i visoke kapije. Na glavnoj ulici su dvospratne kuće svijetlih fasada. Naravno, veliki dio Skadra je obnovljen poslije Drugog svjetskog rata, sa širokim, pravim ulicama i visokim javnim stambenim zgradama. Skadar je bogat i spomenicima kulture ali, budući da je naša posjeta bila kratka, nismo imali priliku da ih i posjetimo. Ali, ono što nismo mogli da ne primijetimo jeste izrazita ljubaznost tamošnjih stanovnika, veliki broj uličnih svirača i prodavaca, ali i mnoge stare građevine sa specifičnim izgledom drevnog Skadra.

Za kratko vrijeme koje smo proveli u Skadru nismo mogli u potpunosti upoznati način života i kulturu ovog drevnog grada i sigurno je mnogima od nas ostala želja da opet posjetimo ovaj grad, ali i kao budući carinici saradujemo sa kolegama na graničnom prelazu.

Nikola Noković IV-4

DANI NAUKE

Pod pokroviteljstvom Ministarstva nauke i Ministarstva za informaciono društvo i telekomunikacije, a u organizaciji UDG -a Podgorica, organizovana je manifestacija „Fabrika znanja“ u okviru „Dana nauke“, kojoj su prisustvovali učenici naše Škole. Učenici su bili u pratnji nastavnika: Žane Janković, Zefe Dabovića i Marka Maraša. Ovoj manifestaciji, pored naših učenika, prisustvovalo je oko 600 učenika srednjih škola iz Crne Gore. U ovogodišnjem bogatom i sadržajnom programu naši učenici su prisustvovali radionicama:

- „Internet of things – Kim Kardašijan i drugi roboti“ (Vladimir Lelićanin, SAE institut)
- „Život i djelo Nikole Tesle“ (Jelena Živković, istoričar)

– „Snaga ideje – put ka uspjehu“ (Nemanja Granić i Vojin Pupavac, aplikacija Džepni lekar)

Nakon ovih, veoma zanimljivih i edukativnih predavanja, učenici su posjetili izložbu izuma Nikole Tesle, koju je priredio istoimeni muzej iz Beograda, a zatim su učestvovali u „Kvizu znanja“, gdje se posebno istakao Nikezić Ajdin, učenik I razreda obrazovnog programa Nautički tehničar, osvojivši III mjesto. Kao nagradu za ovakav uspjeh učenik je pored diplome dobio i vrijedan poklon – mobilni telefon.

Takođe, nastavnici su prisustvovali predavanju na temu: „Kako prepoznati djecu koja su žrtva nasilja na Internetu?“ (Biljana Kikić Grujić, kriminolog).

POVODOM REALIZACIJE PROJEKTA: „PROCJENA I SMANJENJE RADONA U CRNOGORSKIM ŠKOLAMA I VRTIĆIMA“

Nosioci ovog projekta su: Ministarstvo održivog razvoja i turizma, Ministarstvo prosvjete, Crnogorska akademija nauka i umjetnosti i Agencija za zaštitu životne sredine. Krajnji cilj ovog projekta je smanjenje izlaganja radioaktivnom gasu radonu u svim obrazovno-vaspitnim ustanovama Crne Gore. Shodno tome, u svim radnim prostorijama u prizemlju naše škole postavljeni su detektori radona. Detektori radona su u obliku plastičnih kutija prečnika 6cm, nemaju metalnih ili elektronskih dijelova, ne emituju zračenje i potpuno su neškodljivi jer nemaju bilo kakvog uticaja na ljude, okolinu i na kvalitet vazduha.

Mjerenje radona će trajati cijelu školsku godinu, neprekidno od septembra 2016. do sredine juna 2017. godine. Ovim mjerenjem će se dobiti srednja koncentracija aktivnosti radona u vazduhu prostorije tokom školske godine, na osnovu koje će se planirati eventualne neophodne aktivnosti i mjere za smanjenje koncentracije u cilju zaštite zdravlja učenika i zaposlenih u našoj školi.

Fizičke i hemijske osobine radona

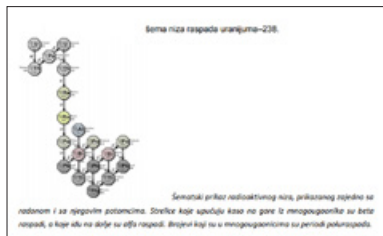
Radon je osamdeset šesti element u Periodnom sistemu elemenata. To je radioaktivan gas bez boje, mirisa i ukusa. Čovjek ga ne može osjetiti

svojim čulima, njegovo prisustvo

može se ustanoviti i izmjeriti samo instrumentima.

Radon je član prirodnih radioaktivnih nizova: uran-radijumskog, torijumskog i uran-aktinijumskog. On je u svim ovim nizovima raspada jedini gas. U svakom od ova tri radioaktivna niza nalazi se po jedan izotop radona () i svaki od njih je radioaktivan. Međutim, sa dozimetrijskog aspekta, izotop je najznačajniji. On ima najduži period poluraspada 3,82 dana, raspada se emisijom alfa čestica energije

5,5MeV i stvara metalni polonijum.

Mjerenje izotopa radona zasnovano je na registraciji α -zračenja ili α, β i γ -zračenja njihovih potomaka. Koriste se različiti tipovi detektora i različiti metodi mjerenja koncentracije radona vezano za dužinu ekspozicije.

U našoj školi je primijenjeno mjerenje radona pomoću detektora tragova alfa-čestica (integralni metod), čemu je za precizniju procjenu zdravstvenog rizika, u više navrata dodatno određivana i koncentracija

radona na nekoj lokaciji u datom trenutku (ekspresni metod).

Mjerenje radona detektorima tragova alfa-čestica je dugovremenska (integraciona) pasivna metoda mjerenja. Princip rada ovih detektora radona sastoji se u nekoliko sljedećih koraka:

- detektor se izlaže zračenju koje potiče od radona
- kao posljedica toga zračenja na detektoru se formiraju latentni tragovi
- hemijski se nagrizaju detektori i latentni tragovi postaju vidljivi
- brojanjem tragova pomoću mikroskopa određujemo njihovu gustinu i na kraju informaciju o koncentraciji radona

Zdavstveni rizik od radona

Radon nastaje radioaktivnim raspadom uranijuma, koji je prisutan u stijenama, zemljištu i vodi, odakle difuzijom i strujanjem dospijeva u vazduh sa kojim ga udišemo. Gas radon, iako je radioaktivan, sam po sebi nije naročito opasan. Rizik raka pluća donose produkti radioaktivnog raspada radona (njegovi potomci), izotopi polonijuma: , koji pripadaju metalničnim elementima. Udahnuti vazduh ostaje u plućima kraće od jednog minuta. Atomi gasa radona lebde u plućima, pa kako njihova jezgra imaju relativno dugo vrijeme poluzivota (3,8dana), u najvećem broju slučajeva bivaju izdahnuti prije nego što stignu da se raspadnu. Oni malobrojni atomi radona čija se jezgra ipak raspadnu tokom boravka u plućima, radioaktivnim raspadom emituju alfa-čestice koje zbog malog dometa često ne uspiju da stignu do tkiva. Međutim, atomi polonijuma, nastali

radioaktivnim raspadom radona, koji nijesu gasoviti već metalični, lijepe se za aerosole, čestice prašine, čađi iz duvanskog dima i slično i oni se na plućnom tkivu talože, tj. ostaju zajedno sa njima duže od 30 minuta. To je više nego dovoljno vremena da se polonijum raspadne, pri čemu se emituju alfa-čestice koje su u blizini osjetljivih tkiva. Zbog svoje velike jonizacione moći, alfa-čestice su izuzetno opasne po biološko tkivo i mogu dovesti do promjena na ćelijskom i molekularnom nivou u tkivu pluća, što povećava rizik oboljenja od raka pluća. Promjene izazvane jonizujućim zračenjem su izraženije u ranim životnim fazama, što ukazuje na poseban rizik kod djece.

(slika čovjek-pluća) slika 4.

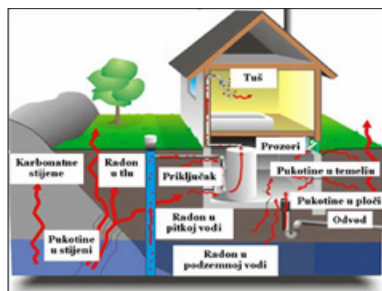
Rizik dobijanja raka pluća usled udisanja radona zavisi od tri faktora: od koncentracije radona, od trajanja izloženosti radonu i od navike pušenja. Svetska zdravstvena organizacija smatra udisanje radona za ozbiljan zdravstveni problem, tako da je radon proglasila prvim uzročnikom raka pluća kod nepušača, a drugim kod pušača.

Izvori radona u životnoj sredini i u zgradama

Koncentracija aktivnosti radona u vazduhu koji udišemo na otvorenom prostoru je veoma niska, oko 10Bq/m³ i rizik od obolijevanja je zanemarljiv. Međutim, u unutrašnjim prostorijama naših domova, radnim prostorijama nivo koncentracije aktivnosti radona može biti mnogostruko veći. To zavisi od karakteristika tla na kojem se objekat nalazi, njegove građevinske konstrukcije i materijala od kojeg je napravljen, ali i od navika onih koji u objektu borave.

Glavni izvor radona u radnim prostorijama, kao i našim domovima, je tlo ispod zgrade, tj. prirodni

zemni gas, u kojem je radon, koji usljed razlike pritisaka u tlu i iznad njega struji naviše, brzinom koja zavisi od poroznosti zemljišta i meteoroloških uslova (temperature, atmosferskog pritiska, brzine vjetera i pravca duvanja). Kroz pukotine u podovima zgrada, kroz šupljine oko vodovodnih i kanizacionih cijevii električnih kablova, radon ulazi u zgradu i tu se, zarobljen zidovima i

zatvorenim prozorima nagomilava, što dovodi do povećane koncentracije njegove aktivnosti u vazduhu u prostoriji, koja može porasti do više stotina pa i hiljada Bq/m³. Dotoke radona iz tla u zgradu je utoliko veći ukoliko je razlika pritisaka u tlu i u zgradi veća, što je naročito izraženo zimi i u periodu grijanja stanova i radnih prostorija.

Radon u unutrašnjost zgrada dospijeva i difuzijom iz građevinskih materijala i iz vode koja se koristi u objektu, kao i iz atmosfere kroz prozore i putem ventilacionih otvora, ali su svi ovi izvori radona u zgradama u Crnoj Gori zanemarljivi u poređenju sa tлом ispod zgrade kao izvorom radona.

Kako smanjiti koncentraciju radona u prostoriji?

Češće provjetranje prostorija na najjednostavniji način značajno

smanjuje količinu radona koji se udiše u prostoriji, jer svjež zrak koji ima veoma nisku koncentraciju radona (oko 10Bq/m³) tako ulazi u prostoriju i istiskuje iz nje vazduh sa povećanom koncentracijom radona. Stoga je porebno svakog dana otvarati prozore i provjetravati sve učionice i kancelarije u prizemlju i suterenu u kojima se boravi više od nekoliko sati. Međutim, konačno rješenje problema u zgradama u kojima mjerenja budu pokazala da postoje visoke koncentracije radona je u adekvatnoj sanaciji prostorija (ugradnja efikasnijeg ventilacionog sistema i povećanje nepropustljivosti podnih ploča...)

RADON MOŽE BITI PRIJETNJA NAŠEM ZDRAVLJU SAMO AKO GA IGNORIŠEMO.

Zato:

- IZMJERIMO RADON U NAŠOJ ŠKOLI!
- ČUVAJMO DETEKTORE RADONA!

Ne postoji nivo koncentracije gasa radona u vazduhu ispod koje on ne predstavlja rizik po zdravlje čovjeka.

Povećanjem njegove koncentracije u vazduhu koji udišemo, kao i vremena našeg boravka u takvim prostorijama, povećava se i rizik po nas. Nacionalni referentni nivo koncentracije aktivnosti radona određuje država na osnovu preporuka relevantnih međunarodnih institucija i sopstvene radonske mape. Sada važećim zakonodavstvom referentni nivo koncentracije aktivnosti radona u Crnoj Gori je 400 Bq/m³ za stari i 200Bq/m³ za novi stambeni fond. Nove direktive Evropske unije preporučuju da nacionalni referentni nivo koncentracije radona bude najviše 300Bq/m³, kako za boravišne tako i za radne prostorije.

RADON MOŽE BITI PRIJETNJA NAŠEM ZDRAVLJU SAMO AKO GA IGNORIŠEMO!

Privedila:

prof. fizike: Sofija Rašković

MR MILAN ŠČEKIĆ

PAD LOVĆENA – PORAZ ZA POŠTOVANJE

Prošle godine navršilo se stotinu godina od kada je crnogorska vojska na Mojkovcu 6. i 7. januara 1916. godine odnijela sjajnu pobjedu nad vojncima žuto-crne monarhije. Gotovo u isto vrijeme ona je pružala žilav otpor neprijatelju na Lovćenu, koji je, uprkos velikim žrtvama, morala napustiti. Od tada do danas, može se čuti da je na Mojkovcu nanešen neprijateljskoj vojsci težak poraz, a da se samo koji dan kasnije Lovćen kukavički predao. U tome je, tvrdili su raznorazni klevetnici Crne Gore i Crnogoraca, naravno, kumovao, a ko bi drugi, do kralj Nikola, koji je sa Austrougarima sklopio tajni ugovor o predaji Lovćena, a potom napustio zemlju. Neistine o ulozi Crne Gore u Prvom svjetskom ratu posebno su bile prisutne u srpskoj javnosti poslije 1918. godine. U tom prljavom poslu podjednako su učestvovali političari i naučnici, pa je čak i tadašnji rektor Beogradskog univerziteta, Vladimir

Ćorović, iznosio sijaset notornih neistina na račun Crne Gore i njene vojske. Držanje Crne Gore za vrijeme sloma Srbije Ćorović je okarakterisao kao „veoma bedno”, a crnogorskoj vojsci, čiji je borbeni moral bio izvanredan i čije je učešće u ratu spasilo srpsku vojsku sigurne propasti, spočitao je da za vrijeme rata nije odnijela ni jednu sjajnu pobjedu. Štaviše, na samom kraju, crnogorska vojska se obrukala u borbi za Lovćen („žensko upuštanje Lovćena”), koji su Austrougari zauzeli s manjim gubicima nego u borbama za bilo koje mačvansko selo. Tako tvrdi Ćorović.

Ovakvih i sličnih tvrdnji naslušali smo se u prethodnih stotinu godina, i naravno na njih, sve i da su htjeli, mnogi nijesu mogli os-

tati imuni. Tako da je u svijesti dobrog dijela Crnogoraca, borba za Lovćen (za razliku od Mojkovačke bitke) bila zaista jedno „žensko upuštanje”. No, da li je stvarno bilo tako i šta kažu istorijski izvori?

Na lovćenskom frontu austrougarska vojska je bila izrazito nadmoćna u odnosu na crnogorsku vojsku, kako u pješadiji tako i u artiljeriji. Odnos između zaraćenih strana bio je 1:6 u pješadiji, dok je u artiljeriji ta prednost u korist neprijatelja bila još veća (1:12), posebno ako se zna kakvom je sve artiljerijom raspolagala crnogorska vojska na ovom fron-

tu. Ali, uprkos izrazitoj premoći, austrougarska vojska je prilikom osvajanja Lovćena imala u svojim redovima 1260 poginulih vojnika. Ako to poredimo sa gubicima u Mojkovačkoj bici (odbrana mojковаčkih vrata), koja se odigrala 6 i 7. januara 1916. godine, vidjećemo da su austrougarski gu-

bici bili neuporedivo manji - 112 poginulih i 350 ranjenih (crnogorski - 164 mrtvih i 281 ranjenih). Prema nekim drugim podacima i crnogorske i austrougarske žrtve bile su veće od navedenih brojki. Kako god, tokom cijele mojковаčke operacije koja je trajala mjesec dana Austrougari su imali oko 1300 vojnika izbačenih iz stroja (mrtvih i ranjenih). S druge strane, na Lovćenu su crnogorski vojnici isti taj broj neprijateljskih vojnika lišili života. I to za svega par dana! Istina, na Mojkovcu je zaustavljen neprijatelj, a na Lovćenu nije. To je velika razlika. Ali, ako se tome doda da je odnos snaga u pješadiji na Mojkovcu u korist neprijatelja bio gotovo duplo manji (1:3,5) nego na lovćenskom sektoru (1:6), i da se kon-

centracija i snaga austrougarske artiljerije na ova dva fronta nije mogla porediti, onda je sasvim razumljivo što se neprijatelj nije mogao zaustaviti u namjeri da osvoji Lovćen i Cetinje. Ali, bez obzira na sve to, osvajanje Lovćena Austrougari su platili velikim gubicima. No, ako su pred tom činjenicom svjesno žmurili naši dojučerašnji saveznici, naši ondašnji neprijatelji nijesu. Naprotiv.

Objavljujući službeni prikaz bojeva na Lovćenu, zagrebački Jutarnji list je u svom broju od 14. januara 1916. godine, isticao da je „brzo osvojenje Lovćena ... zasluga u prvom redu vanrednog zajedničkog djelovanja svih topničkih sila i neobičnog junaštva naših navalnih četa”. Jedan ratni izvještaj, slikovito je opisao da je grmljavina topova iz Boke u pravcu Lovćena bila takva „da od tutnjave i tresca škripi u kostima, a srce podrhtava”. Ali što se tiče držanja crnogorske vojske, Austrougari nijednom jedinom riječju nijesu omalovažili njeno držanje. „Crnogorski položaji su vanredno jaki ... Na zaravanku Solar trebalo je razbiti jak pješački odio, kojeg je podupiralo poljsko i gorsko topništvo i koji se žilavo brani”. Dakle ne ženski, kako tvrdi Ćorović i njemu slični. Barem ih tako nijesu vidjeli Austrougari, ako već jeste Ćorović sa društvom. „Njihove (crnogorske – M. Š.) su se zalaznice očajno odupirale, te pretrpjele teške gubitke”. Švedski historičar Soerensen, koji je bio očevidac osvajanja Lovćena, odao je priznanje austrougarskim vojnicima za osvajanje Lovćena, jer je teren kojim su nastupali nazvao „najtežim pothvatima u ovome ratu”. Njihov uspjeh je po Soerensenu bio tim prije veći, jer su uspjeli zauzeti planinu koja je za Crnogorce svetinja i koju su kao takvu vjekovima branili od Turaka. Pa i tih sudbonosnih dana. Istina, ne od Turaka, već od Austrougara. Time je pored austrou-

garske odao priznanje i crnogorskoj vojsci na žilavoj borbi. „Tim je četama pošlo za rukom najteže uzeti, uzeti Crnogorcima, uz prkos njihove pješadijske i topničke vatre, brdo, koje su stotinu godina branili od Turaka”. Ono što se može zamjeriti ovom švedskom historičaru je to, da je gubitke austrougarske vojske okarakterisao kao male, jer oni zaista nijesu bili mali. Tim prije što su na Lovćen jurišali austrougarski vojnici, „koji prije rata ni brda vidjeli nisu”, i čija je prosječna starosna dob bila oko 40 godina. „Nije to mladež bila – već muševci, koji se približavaju četrdesetoj godini, a mnogi su je već i prekoračili”. Takva vojska, bez obzira na strahovitu artiljerijsku podršku koju je imala, nije mogla usljed žestokih otpora Crnogoraca, koji je neprijatelj nije sporio, proći „srazmjerno malim gubicima”. Osim ako za švedskog historičara 1260 stradalih vojnika nijesu predstavljali sitnicu.

Ovi i brojni drugi primjeri dokaz su da se Lovćen nije predao onako kako se to cijeli jedan vijek uporno tvrdilo, upkos čvrstim argumentima, koji su te tvrdnje (čitaj tendenziozne izmišljotine) potirali. Ali, uprkos svemu tome, u kolektivnoj svijesti on je i dalje za mnoge mjesto neslavnog otpora crnogorske vojske. I tako će sasvim sigurno biti i u budućnosti, dok se o ovom historijskom događaju bude ćutalo i stidljivo govorilo. Tome su umnogome doprinijeli i sami Crnogorci, koji nerado pričaju o svojim porazima, makar oni bili ponosni, kakav je bio onaj na Lovćenu 1916. godine. Time se razlikuju od drugih evropskih nacija, koji su svoje poraze i teška pogubljenja pretvorili u mitove i velike nacionalne pobjede. I njima se ponose, jer prošlost i dostojanstvo jedne nacije ne čine samo pobjede, već i porazi. Posebno ako se iz njih izvuče neka pouka.

EMOTIVNE VEZE ADOLESCENATA

„Prva ljubav je došla tiho, nezvana, sama.
Za sva vremena skrila se
tu negde, duboko u nama...“

Adolescencija ili mladalaštvo je period odrastanja djeteta u odraslu osobu. To je najdinamičnije razdoblje života u kome se odvijaju brojni procesi tjelesnog, intelektualnog i emocionalnog sazrijevanja mlade osobe, koja postepeno prihvata životne obaveze i preuzima odgovornost za svoje postupke. To je vrijeme „bura i oluja“, u kojem mlada osoba iako konfuzna, nesigurna, neodlučna, promjenljivo raspoložena, ustaje protiv autoriteta...a silno želi da preko noći zakorači u svijet odraslih. To nemirno, radoznalo, neposlušno i pomalo agresivno biće je sve više zaokupljeno sobom i ispitivanjem sopstvenih granica. Uobličava se težnja da se sa osobom suprotnog pola ostvari emotivna veza. Većina traga za emocionalnom podrškom van porodičnih okvira, među vršnjacima i partnerima. Romantične veze su posebno značajne i očekivane u adolescenciji.

Anketa koju smo sprovedli za potrebe mikroistarživanja na temu emotivnih veza među adolescentima, pokazuje da je preko 33 % mladića i 69 % djevojaka imalo iskustvo veze, koja prosječno traje od dva do 5, 5 mjeseci. Uglavnom su to kratke i nedovoljne razvijene veze, koje karakterišu nepotpuna poznanstva. Adolescenti se po prvi put suočavaju sa veoma važnim razvojnim izazovom uspostavljanja bliskih odnosa sa osobom koja im je privlačna na potpuno nov način. Trajnost emotivnih veza, izbor partnera, razlozi za stupanje u partnerske odnose, održavanje blizine/kontakta, uznemirenost i patnja nakon nevoljnog odvajanja od partnera su pitanja čije odgovore smo pokušali da dokučimo od učenika.

- Fizička privlačnost je presudan faktor u izboru partnera za 66,91% učenika,
- slični stavovi osobe za koju se emotivno vezuju je važna za 51,47% ,
- pouzdana i skromna osoba privlači 50,73% anketiranih učenika.

Najčešći razlozi zbog kojih stupaju u emotivne veze su:

- druženje 74,26%,
- želja za avnturama i uzbuđenjima 60,29%.
- romantično iskustvo 55,15%.

Zanimljivo je da je 43,64 % djevojaka navelo da je radoznalosti i da se dokaže da je muško razlog zbog kojeg mladići stupaju u vezu. Iz ovih odgovora naslućujemo poruke koje se pripisuju rodnim ulogama mladića, a to su da budu: „snažni“, „seksualno aktivni“, da ne „pokazuju emocije“ i da uvijek moraju biti oni koji kontrolišu situaciju i naravno pobjedjuju. U takvim obrisima rodnih stereotipa, od djevojka se očekuje da budu: osjećajne, pasivne, poslušne i požrtvovane. 47,27% djevojaka izjavljuje da se u trenutnoj partnerskoj vezi njen mladić ponaša kao osoba koja ima „više prava“. Od samog rođenja osoba neprestano prima poruke, od porodice, škole i šire zajednice, šta je to „(ne) prikladno“ za osobe muškog i ženskog pola. To je siguran i utaban put da osoba prihvati niz uloga i očekivanja koje joj neke više ciljeve i snove u budućnosti mogu osujetiti.

PRVO LJUBAVNO ISKUSTVO- RAZLOZI

	<i>mladići</i>		<i>djevojke</i>
Ljubav	53,01 %	Ljubav	76,36%
Radoznalost i da dokaže da je muško	16,05%	Radoznalost, pritisak vršnjaka ili partnera	32,17 %

RAZLOGA ZBOG KOJEG MLADI STUPAJU U EMOTIVNE VEZE

	<i>mladići</i>		<i>djevojke</i>
Eksperimentisanje, avanturizam i uzbuđenja	69,14 %	Razmjena intimnih misli, osjećanja i romantično iskustvo	49,09 %
Pritisak vršnjaka i njihov sistem vrijednosti	7,09 %	Pritisak vršnjaka i njihov sistem vrijednosti	3,70 %

Na pitanje da li si imao/la vezu u kojoj je bilo nasilja od starne partnera, 9,09% djevojka pozitivno odgovara, dok mladići nisu imali to iskustvo. Poznato je da se o nasilnom ponašanju u partnerskim vezama uglavnom čuti. 27% djevojaka i 7,41 % mladića poznanje nekog iz svog okruženja ko vrši nasilje nad partnerom. Najprisutnija su nasilna ponašanja kojima se nastoji dominirati i kontrolisati osoba u vezi, emocionalne ucjene, ljubomora i optuživanje. 47,27% djevojka doživljava vrijeđanje i omalovažavanje od strane partnera, kada se posvađaju, a 9% se boji da ne doživi fizičko nasilje u problemskoj situaciji. 64,19% mladića nikada nije doživjelo omalovažavanje od strane partnerke, dok je sa iskustvom vrijeđanja upoznato 14,81%. Konflikte i sukobe želi da izbjegne, i pokuša da pronade zajedničko rešenje ukoliko imaju sukob mišljenja 71,60% mladića i 80% djevojaka. Reakcije na eventualno nasilno ponašanje u emotivnoj vezi su različite: 36 % djevojaka i 16,05% mladića bi odmah raskinulo vezu, 21,82% djevojaka bi razgovaralo o tome sa majkom, dok bi policiji nasilje prijavilo njih 20 %, 9,88 % bi uzvratilo nasiljem, dok 62,96% mladića smatra da im se to ne može dogoditi. Pomoć stručne službe ili nastavnika u školi tražilo bi 12,73 % djevojaka.

Posebno je važno da „mamine princeze“ i „tatine junačine“ razlikuju zdrave od štetnih emotivnih odnosa. Kao najvažnije pokazatelje zdravog emotivnog odnosa djevojke i mladići vide:

iskrenost(77,94%),

dobru komunikaciju(61,76%),

emocionalnu ispunjenost (30,88%).

Iako, ti prvi, emotivni odnosi kratko traju, vrlo često baš ta ljubavna iskustva utiču na stav o ljubavi u odrasloj dobi.

Ljubavni odnosi nisu jednostavni, a izgradnja adolescentnih veza zna biti dramatična. Nezavisno od toga koliko traje, ona ostaje trajno urezana u njihovo pamćenje i predstavlja temelj njihovih budućih odnosa. Bez obzira da li je veza dugoročna ili kratkog vijeka, emocije koje je pokreću su veoma intenzivne, snažne, ozbiljne i nezaboravne. Neka istraživanja pokazuju da je teže biti ostavljen sa 15, nego prekinuti vezu sa 30 godina. Interesovalo nas je sa kim ta svoja intezivna, neodoljiva i snažna osjećanja mogu da podijele. 32,35% je onih koji ne žele da razgovaraju o problemima i iskustvima u

emotivnoj vezi, dok 67,65% to čini. Rame za plakanje djevojkama su najčešće drugarice(41,82%), majka(27%), sestra(18%) i starije osobe, odnosno prijatelji porodice (12,73%). Sa drugom svoje iskustvo i moguće probleme podijelilo je 37,94% mladića, dok se bratu povjerilo njih 18,53 %. Samo 1,23 % je razgovaralo sa ocem o ovoj temi.

Današnji adolescenti žive u eri prevelikog broja informacija. Preko 86% učenika informacije dobija od prijatelja, drugova i starijih vršnjaka, dok 49,26% koristi internet kao izvor informacija. Porodica je važna za 63,24 % anketiranih učenika, dok su mediji i edukativne emisije primamljive za 32,35 % učenika.

Zaključak

Posebno je važno da mladi ljudi shvate značaj ljubavi u životnom razvoju čovjeka i da uoče razliku između osjećanja ljubavi i zaljubljenosti koja se često poistovjećuju. Ljubav podrazumijeva kompleksan sklop različitih osjećanja i ponašanja, kako prijatnih, tako i neprijatnih – podršku, nježnost, poštovanje, brigu, poznavanje, odgovornost, ali i strepnju za gubitak voljene osobe, ljubomoru, tugu, nesporazume i konflikte. Ljubav je odnos između dvije osobe od kojih svaka istovremeno i voli i biva voljena. Zaljubljenost je burno i prolazno stanje u kome nije dobro donositi važne i značajnije odluke u vezi sa odnosom među partnerima ili njihovom budućnošću. U stanju zaljubljenosti mlada osoba nije u stanju da realno procijeni osobu do koje joj je stalo, već je precjenjuje, idealizuje i vidi samo njene dobre strane. Kada zaljubljenost prođe, kada se druga osoba realnije sagleda i upozna, javlja se ravnodušnost ili ljubav.

Erih From u filozofskoj raspravi „Umijeće ljubavi“ iznosi stav da se ljubav uči, baš kao i sva druga umijeća, i da je ljubav, prvenstveno davanje, a ne primanje.

„Šta jedna osoba daje drugoj? Ona daje od sebe, od onog najdragocjenijeg što ima, daje od svog života...od svoje radosti, svog interesovanja, razumijevanja, od svog humora, svoje tuge- sve izraze i manifestacije onog što u njoj živi...Ona ne daje da bi primila; samo po sebi, davanje je izvredna radost.“

I na kraju, da se vratimo na početak:

„Prva ljubav je došla tiho, nezvana, sama. Za sva vremena skrila se tu negde...duboko u nama.“

Priredila
Milanka Okuka, pedagog

POEZIJA RADOSTI I ISKRENOSTI – HAIKU POEZIJA

Sveto nije samo pod svodovima okađenih crkava... Sveto je, još više, pod kupolama otvorenog neba, u šumi i visoravni, na moru i u polju, u hladu hrasta i mirisu lavande, sveto je tamo gde duša kleči ne u mučnoj pokori i molbi, nego u smernoj radosti i zahvalnosti.

Laza L.

Haiku, jedna od najkraćih poetskih formi, najomiljenija je lirska vrsta u Japanu. Može se ispisati i kao sintaksička cjelina u više stihova, mada se ranije taj iskaz saopštavao samo u jednom stihu od 17 slogova. Haiku se formirao kao samostalan žanr onda kada se kao "otvarajući

stih" (hokku) izdvojio iz duže pjesme (haikai), koja se, opet, kao "lančani niz" stihova (haikai no renga, koji započinje jedan, a dovršavaju drugi pjesnici), njegovala naročito u XVI vijeku. Termin haiku uveden je tek pred kraj XIX vijeka, kada je Masaoka Šiki izvršio reformu haikaki tradicije i haikai poezije kao staromodnog modela.

Pored osnovne versifikacione strukture haiku pjesme: 5: 7: 5, postoje takođe stihovi sa takozvanim „suvišnim slogovima“ i „nedo-

voljnim brojem slogova". Ima stihova sa pauzom (dijarezom) i bez "pauze". Dijareza je obično na kraju prvog, ili na kraju srednjeg stiha. Što se sadržine tiče, postoje stihovi gdje se pauza u smislu poklapa sa pauzom forme, ali postoje i stihovi sa cezurom bez prekida smisla. Kada je pauza forme u sredini stiha, preda u smislu se poklapa sa njom. Neizostavna je i primjena kigoa (sezonske riječi kojom se imenuje ili samo sugerira godišnje doba na koje se pjesma odnosi).

Na poetičko ustrojenje haikua, pored **Macuo Bašoa**, vrhunskog hajina (čije su haiku pjesme najjezgrovitiji izraz zen-budističke filozofije), koji je nastojao da ostvari poetski efekatan spoj trenutnog i vječnog, znatno je uticao **Ueđima Onicura**, pjesnik koji je smatrao da haiku mora biti "sredstvo za izražavanje makotoa", odnosno **izražavanje iskrenosti, istine, poštenja**.

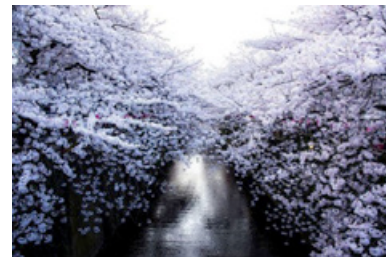
Prvi veliki haiku majstor i učitelj Macuo Bašo (1644—1694) uzdiže haiku do pjesme visokog dometa i univerzalne vrijednosti:

Na goljoj grani
ščućuren sedi gavran.
Jesenje veče.

Ta letnja trava.
Tragovi pustih snova
silnih ratnika.

Macuo Bašo je razlikovao tri vrste

haikua — visoki, srednji i niski. Ovaj posljednji je bio namijenjen za razonodu publike i, svakako, nastajao je u dokolici. U srednjem i visokom haikuu redovno mora biti simbolike, iako pjesnici nastoje da vlastite emocije ili ideje saopšte in-

direktnim putem.

Među estetskim svojstvima, do kojih je Bašo naročito držao, u dobrom haikuu treba da se nađu sabi, šiori i hosomi. Sabi se tiče ljepote pjesme i označava njenu "boju", a zatim označava usamljenost i smirenog lirskega subjekta koji pjesmu gradi i saopštava. Uslovno rečeno, sabi bi se ticao tzv. stava pjesnika prema "predmetu" pjevanja. Izraz šiori "sugeriše patetičnu draž koju nailazimo u nečemu što se povija pod neodoljivom silom". Šiori se "pripisuje stvarima što pobuđuju osjećanje sažaljenja", mada sam ne proističe iz teme pjesme. Termin hosomi se objašnjava kao "tananost", a ova kao "kvalitet samotne ljepote krhkih stvari koji živi u „srecu poeme". Suština lirike japanske poezije ogleda se u njoj društvenoj sadržini i kvalitetu iskustva, a ne na moralnim i drugim apsolutnim vrijednostima.

HAIKU I CRNJANSKI

O haikuu se na prostorima Balkana saznalo najpre iz knjige prevoda uglednog srpskog književnika **Miloša Crnjanskog** ("Pesme starog Japana", 1928). Iako je ona naišla na veliko interesovanje, nije bilo pokušaja pisanja ove japanske književne forme sve do pedesetih godina XX vijeka.

Među prvim pjesnicima haikaia, jedan od najslavnijih bio je **monah**

Sokan (1465—1553), koji je završio svoj život kao pustinjač.

Svi ti koji su postali čuveni svojim haikaima bili su putnici, pješaci po polju i šumama, i proveli su život diveći se i noći i mjesecu, ras-cvjetanim trešnjama i jeseni na bri-jegu, živeći u sirotinji, po kolibama, često kao monasi i pustinjaci i skit-nice. Tako je prvi među haijinima ispjevao haikai:

Mesec,
dodajte svileni rukav,
pa je lepa lepeza.

Zatim, po kineskom uzoru, za-gledan u snijeg, spazivši pticu:

Čujem joj glas,
inače bi ta čaplja
bila pahulja snega.

Njegov savremenik **Arakida Mori-take**, ispjevao je poznati, čuveni hai-kai, zagledan u leptira:

Gle, opao cvet
vraća se na granu:
Ah, to je leptir.

Pjesnik haikaia voli svaki pokret bilja i životinja, i u svojoj bezgraničnoj, budističkoj ljubavi i samilosti, smatra se blizak insektu, drveću, svemu što cvjeta i procvjeta, svemu što biva i prođe. Lakoćom, kojom japanski crtač crta, pjesnih haikaia pjeva - svoje pjesmice. On putuje i bilježi. Bambus je za njega vitak kao i gejša neke varoši, kaže Kušud. Zadovoljan je i u kolibi, samo ako unaokolo ima bilja. Ta budistička ljubav prema bilju i promjenama vidika, odavno je postojala u japanskoj lirici. I prije, pjesnik Ason „očaran cvijećem trešanja koje opada”, zastao je u jednom selu da prenoći, i zaboravio put u zavičaj. Jedna stara pjesma pak tepala je brijegu Mimoro ovako:

.... nikad da te se nagledam.
U podnožju tvom cvetaju ašibe,
kamelije krasi ti vrh.
Kao uplakano dete,
koje treba milovati,
činiš mi se,
ljubljeni breže.

Ipak, tek pjesnici haikaia rasprostriješe po svom Jamatu zanos ljubavni prema proljeću i jeseni, cvjetanju i vočki, zimi i snijegu. Skitači sa svojim kišobranom ili suncobranom su putovali po zemlji, ne sasvim pri sebi, ne sasvim budni. Živeći po gostionama, na drumovima, oni su poznavali svakog i bili pitomi i navikli se na samoću i ristanke. Prelazili su brda po mjesecini, bez izvjesnog cilja putovanja, samo da bi bili bliže nebu. Odmarali su se u tišini manastira, a bdili po vrhovima planina, zagledani u Mjesec...

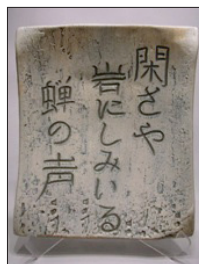
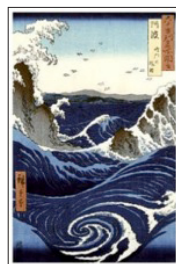

Njeni pjesnici smatrani su za svetitelje. Tekstovi su nježni i blago strasni, kao provansalski i toskanski iz istih stoljeća...

April je vrijeme vanrednog cvjetanja trešanja. Cvijet trešnje je najnježnijeg sastava od svih, samo ako malo vetar duhne, ili počne kiša, ne dotraje više od tri dana. Zato ga baš i najviše vole. Gomile, kao opijene, pozdravljaju — lake magle cvjetova. Duž sve obale oko Tokia, oivičene trešnjama, čunovi odlaze i vraćaju se po brazdama od cvjetića. Svijet putuje po dva dana samo do sela Jošina, brda obrasla trešnjama. Mnogi odlaze još dalje, u guste šume, da pozdrave po neku usamljenu trešnju, koja se bijeli među jelama.

Malo docnije rascvjetaju se breskve. Te breskve ne rode breskvom, kao ni trešnje trešnjom, ni te šljive šljivama. One nisu kalemljene, niti odomaćene. Vole ih radi njihovih divnih cvjetova...

Nije taj osjećaj ljubavi prema prirodi ono što je čudesno, već to da se proširio u cijelom tom narodu.

Sjećam se, piše Luj Kušud, jednog kulija što je vukao kolica u kojima sam putovao jednog dana, kada biješe mećava. Put je bio rđav, čovjek umoran. On se osvrnu k meni. Mišljah zato da mi se izjada. Ne, već samo zato da bi mi pokazao jednu kukuljaču od snijega na jednom drvetu.

To divljenje ljepotama prirode dovelo je japansko pjesništvo do izraza koji je siguran i lijep kada pjeva ma koje godišnje doba. Tako jedna uta iz predašnjih vijekova opisuje proljeće ovako:

Ovo je divno doba godišnje,
kada se prijatelji i nepoznati
sastaju po putevima ...
— Svi rukavi, kad se dodirnu,
mirišu.

Kakva vrućina:
I sena ide sa mnom
U hladovinu.
/////////
Zidine hrama.
Ptice umesto zvona
Prizivaju nebo.
!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!
Leptir u letu
zaklonio sunce.
Na nebu duga.

“Kratko traženje zaklona
pred pljusak...
Život, čini se, nije drugo”
Haiku pesnik Sogi

Valentina Radonjić, prof.

*Moj korijen je u zemlji, mada se
slobodno krećem.*

PISANJE JE MOJ HOBI

Njegovo ime je Bisaki Aleks. Rođen je u gradu Vičenca koji se nalazi na sjeveru Italije. Njegova majka je Ukrajinka, a otac Crnogorac. Živio je u Italiji i Ukrajini, a od avgusta, 2016. godine doselio se u Bar. Zbog tolikih preseljenja naučio je četiri jezika. I tako buran život probudio je u Aleksu želju za pisanjem, umjetničkim stvaranjem, iako je tada kada je počeo bio dijete, a sada tinejdžer!

Lider: *S' obzirom da si prije par godina počeo da stvaraš i da pišeš roman, prvo me zanima da li imaš nekog uzora kada je književnost u pitanju?*

- Ne bih rekao da sam imao konkretno nekog pisca kao uzora, ali sam bio inspirisan i motivisan radovima nekih autora. Najznačajnija od njih su djela engleskog pisca naučne fantastike i filozofa Kolina Henri Valsona, kao što su "Paraziti svesti" i "Živi mrtvaci" (The Magician 2) iz serijala knjige "Svet paukova". Takođe, tu je relativno nova knjiga "Legenda o Dagad Trikonu", djelo švajcarskog pisca Gregoira de Kalbermattena. Takođe, značajnu ulogu ima i svjetska mitologija, koju sam posebno volio u mlađem uzrastu.

Lider: *Koliko čitaš i šta te najviše interesuje?*

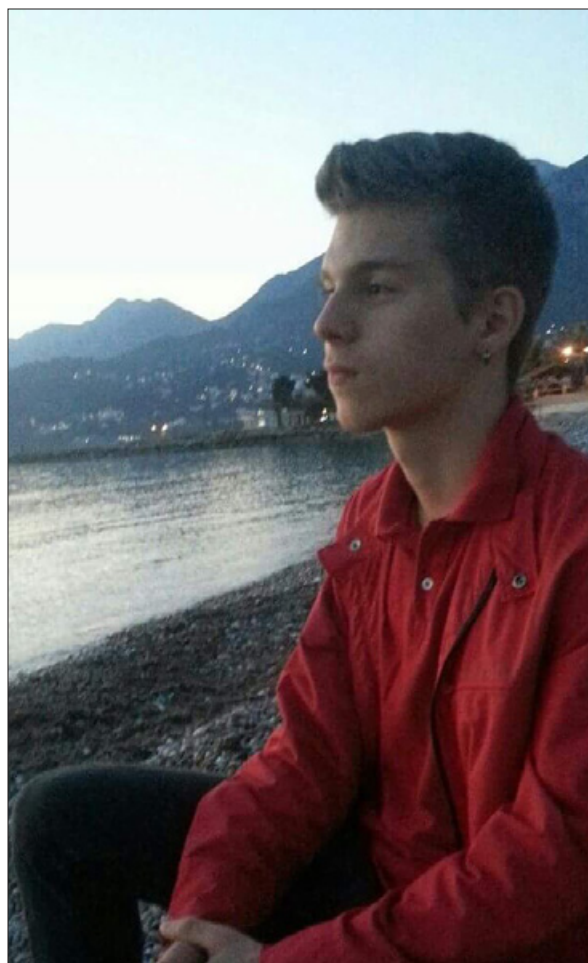
- Čitam raznovrsnu književnost, kako naučnu, tako i umjetničku, a čitao sam i politička djela. Ali, ako govorimo o umjetničkoj literaturi, najviše mi se dopada fantastika i psihologija.

Sad trenutno čitam roman sovjetskih pisaca naučne fantastike braće Strugackih. U slobodno vrijeme volim da prevodim članke sa vikipedije, najčešće sa engleskog i ruskog na ukrajinski jezik. Takođe se interesujem za vjersku literaturu različitih vjeroispovjesti: od Biblije i skandinavskih Saga, do indijskih Veda. Imam planove da se u potpunosti upoznam sa Kuranom i jevrejskim Petoknjžjem (Tora).

Lider: *Sa koliko godina si počeo da stvaraš i kakav je bio tvoj početak?*

- Ako se ne varam, prvo zrno koje je ubrzo preraslo u široku ideju bilo je zasađeno u petom razredu, kada sam imao 10 godina, nakon preseljenja iz Italije. Mnogi faktori su doprinijeli tome. Moja majka voli Indiju i jogu, što je takođe uticalo na moja interesovanja i hobije uopšte, a još od djetinjstva imam sjajnu maštu i volim stripove i crtanje.

Lider: *Koliko se razlikuje ideja tvog romana kada si počeo da uopšte razmišljaš o njemu i da stvaraš, u odnosu na sada?*

- Mislim da sada nije ostalo ništa od onoga što je bilo u početku. Volio sam da čitam stripove i sve je počelo tako što sam jednog dana nacrtao neki naizgled besmisleni, mali i smiješni strip. Stvorio sam prve likove, uradio desetak strana i prestao. Nakon nekoliko godina, sa stripova sam prešao na ozbiljnije knjige i bio inspirisan njima. Ali, kada sam htio da stvorim nešto svoje, sjetio bih se napuštenog stripa i opet sam mu se vraćao. Uzeo sam one prve likove i počeo da stvaram nešto novo, nešto ozbiljnije. Od tog trenutka, pa do danas, mali, nedovršeni strip se pretvorio u roman od šest dijelova. Sada mi je ostalo da sve strpljivo prebacim iz glave na papir. Već par godina ja živim ovaj roman, stoga on ne stoji mirno i mnogo će se promijeniti i dopuniti!

Lider: *O čemu tvoj roman govori?*

- Oslanjajući se na vedska vjerovanja, u našem svijetu postoje različiti Bogovi i njima suprotstavljeni demoni, ali odavno su prestali da se pojavljuju i da se bore u fizičkim tijelima, i preselili su se u suptilnije svijetove,

odakle se bore za duše razumnih bića našeg univerzuma. Međutim, s' vremena na vrijeme Bogovi pošalju Mesiju, Oslobođioca koji bi pomogao našem svijetu da se popne na novi nivo razvoja. Zanimljivo je da ovog puta Mesija nije došao u ljudskom obliku, a rođen je u liku druge razumne rase na dalekoj planeti naše galaksije. Uprkos činjenici da su proroci poslani Bogovima, oni to ne znaju od rođenja, a to treba sami da shvate. Tako da su oni bili u stanju da osjete kako je to biti jedan iz tog svijeta, i da shvate šta je ovom svemiru prijeko potrebno u ovom trenutku. Ali, ovo nije jedini problem. Demoni su odlučili da se vrate u ovaj svijet kroz nove pukotine prostora u svom fizičkom izgledu, i sada prijeti svijet heroja.

Dakle, ovo je istorija formiranja heroja, otkrivanja neograničenih potencijala našeg bića i nesebične borbe za ovaj univerzum.

Lider: S' obzirom da pišeš o izmišljenim likovima koji zapravo i nisu ljudska bića, ko su tvoji junaci i zašto baš oni?

- To je čudna stvar. Vraćajući se mislima u djetinjstvo i u ono vrijeme crtanja stripa, likovi u njemu su bile zastrašujuće igračke moje sestre. Jedna od njih je postala glavni junak romana, koja, kao što sam rekao, nije rođena na Zemlji. Razlog tome je moja ljubav prema ufologiji, kriptozoologiji,... to jest, privlači me ono što je čudno i nepoznato, a takođe nisu mi se dopale ni priče o letećim tanjirima i vanzemalcima koji kidnapuju ljude i krave na poljima, ili kako preuzimaju Njujork. Tako sam odlučio da predstavim vanzemaljce iz mog ugla. Želim da pokažem da oni mogu biti isto tako obični kao i mi - ljudi, sveti ili grešni, sa svojim posebnim životima.

Lider: Kojem uzrastu će se po tebi roman najviše dopasti? I da li će se u njemu djevojke ili momci, zaljubljeni ili slobodni više pronaći?

- Mislim da je granica negdje iznad 16 godina, a možda čak i 18, jer želim u svojoj knjizi da pokažem život u bogatim aspektima: od poroka i užasa, do sreće i pobjede. Ja nemam namjeru da pišem specijalno za određenu publiku i želim da što više čitalaca različitog uzrasta pronađu nešto zanimljivo i uzbudljivo u mom radu.

Lider: Da li imaš neki određeni dio dana kada pišeš, ili je to prosto kada si najviše inspirisan i kada imaš slobodnog vremena?

- Nemam određeni izvor inspiracije, međutim, rad najbolje napreduje noću, ili za vrijeme dugotrajnih putovanja! Tokom života u Ukrajini, najveći dio teksta napisao sam na telefonu, kada sam putovao nakon završenog školskog dana iz jednog predgrađa, do svoje kuće u Kijevu. Takođe, uvijek mi je pomagala dobra muzika, ili šetnja sa najboljim prijateljem.

Lider: Kako planiraš da prezentuješ djelo publici?

- Rijetko sam mislio o ovome. Nemam tačno zadat termin, i nije mi bitno za koliko će roman biti objavljen. Mnogo mi je važniji kvalitet, tako da je moguće da će proći još mnogo vremena, možda i pola života, ali ću znati da sam u njega uložio sve svoje mogućnosti i sposobnosti.

Lider: Kako tvoj dolazak u Crnu Goru i život u Baru utiče na roman? Da li se nešto promijenilo u njemu tvojim dolaskom ovdje?

- Da! Crna Gora je itekako ostavila traga u romanu! U osnovi, to je prikaz pomorskih gradova i veličanstven prizor planina, koje su mi pomogle da što bolje razmislim i zamislim kako će izgledati grad na jednoj od planeta gdje će se odvijati većina događaja u romanu.

Lider: Da li je pisanje samo tvoj hobi, ili planiraš da se njime baviš u životu?

- Pisanje je svakako moj hobi, jer ako će biti moja profesija, onda to postaje moja dužnost, a ja ne volim da pišem ili kreiram ako nešto moram uraditi! A kada je profesija u pitanju, dugo sanjam o morskoj zoologiji, a takođe bih rado izučavao i lingvistiku, jer su jezici takođe moj hobi.

Lider: Zašto morska zoologija?

- Od djetinjstva čitam enciklopedije iz raznih predmeta, koje su me zainteresovale za prirodne nauke, a posebno za kosmos i njegove tajne.

Tako se moje zanimanje i razmišljanje o profesiji mijenjalo: od astronata, planetologa i paleontologa, do morske zoologije. Međutim, kako u Crnoj Gori nema srednjih škola koje bi mi pružile adekvatno obrazovanje iz ovakvih oblasti, izabrao sam veterinarsku medicinu jer je ona ipak najbliža onome što ja volim.

Lider: I za kraj... Kako provodiš svoje slobodno vrijeme i šta bi poručio vršnjacima?

- Kada sam živio u Ukrajini, volio sam da šetam sa najboljim prijateljem, da gledam anime, igram kompjuterske igre, čitam različite naučne i obrazovne članke, a takođe sam se i marljivo bavio sportom. U Crnoj Gori najveći dio slobodnog vremena provodim u kući, dok ne stigne ljeto i vrijeme za more i kupanje. Vršnjake bih savjetovao da više čitaju! U literaturi će svako pronaći nešto za sebe. Što se tiče vremena provedenog za računarom, iskreno, i ja dosta vremena provodim za računarom, jer sve što čitam je upravo tamo.

Slavomir Samardžić III-2

KABINET KOJI NAS INSPIRIŠE

Prošle godine sam pisao o kabinetu smjera Veterinarski tehničar, o kabinetu broj četiri u mojoj školi. Pisao sam o posterima i fotografijama životinja, pisao o skeletima i panoima koji inspirišu i podsjećaju na ljepotu našeg poziva. Kada sam birao svoje buduće zvanje, kada sam upisivao srednju školu – pored sve moje ljubavi prema životinjama – nisam smio zamišljati da ću učiti pored njih. Jer one zahtijevaju posebnu pažnju i njegu.

Profesorica Truš nas je uvjerala da ljubav prema životinjama nikada ne jenjava, i da su životinje odlični zaštitnici od stresa i napetosti. Najveći dio teksta sam tada posvetio paru zebica koje su oživjele naš kabinet i unijele u njega cvrkut, radost, prirodu... Kabinet u kojem cvrkuću ptice nikada ne može biti hladan ili odbojan. Još kada su nas u septembru dočekale na istom mjestu, na našim licima vidjela se sreća. Svi smo im se javljali, kao starim drugarima. A onda smo, uz dozvolu profesorice Truš, oplemenili kabinet parom hrčaka, parom morskih kornjača i parom kanarinaca.

Utočište je našao i jedan zec, kao i ribice u akvarijumu. S obzirom da smo nekada po više časova zaredom provodili u istom kabinetu – ovi mali prijatelji su nam dolazili kao rasterćenje od dosade ili od napetosti. Jednostavno, oni nas odvođe u jedan potpuno drugačiji svijet.

Često razmišljam kako nas oni doživljavaju i vide? Da li nam raspoznaju glasove, naše dodire?

Da li osjećaju kada se plašimo testa ili kada smo sigurni u svoja znanja?... Da li nas dijele na dobre i loše, na nježne i grube? Da li su oni srećniji u svojoj nesvjesnosti od nas koji imamo svijest? Da li oni znaju filozofirati na neki svoj način? Da li bi se željeli mijenjati sa nama; jer

mi nerijetko izgovorimo da bismo željeli biti oni. I da li je njih uopšte briga? Onda ih posmatram ravno u oči, dok ne prestane svako moje razmišljanje. Tada gledam i uživam kako su jednostavni tako bezbrižni i tako spontani. Oni imaju luksuz da

rade baš ono što im se radi u tom trenutku. Da trče, lete, skaču. Pjevaju, cijuču, cvrkuću. Čupkaju se. Spavaju. A oko njih čitav jedan mikrokosmos tinejdžera sa svojim nemirima, viškom energije, letargijom, zaljubljenošću, svim nepravdama ovog svijeta na ramenima...

Slavomir Samardžić, III-2

NAJLJEPŠE KINESKE POSLOVICE

- Ako sreća dođe, ko neće doći? Ako ne dođe, ko će doći?*
- Ako ne znaš, trebaš pitati; ako ne znaš kako, trebaš naučiti.*
- Ako nikad nisi ispaio glup, nikad nećeš postati stručnjak.*
- Ako zanemariš svoju umjetnost jedan dan, ona će tebe zanemariti dva.*
- Ako želiš izbjeći nevolje, oprezno biraj prijatelje.*
- Ako želiš prijeći rijeku, najprije moraš sagraditi most.*
- Ako želiš znati šta je u čovjekovu srcu, slušaj što govori.*
- Ako želiš vidjeti dalje, moraš se popeti više.*
- Bez vjetra nema valova.*
- Blato može uprljati biser, ali ga ne može pretvoriti u blato.*
- Bolje je biti vratar kod gospodina negoli nadstojnik kod nitkova.*
- Bolje je biti znalac na jednom području nego neznalica na deset.*
- Brži je jedan jezik nego dvije noge.*
- Budi uvijek nasmiješen i ostaćeš mlad.*
- Budi zadovoljan onim što imaš.*
- Čovjek koji poznaje svoju snagu, ne propada.*
- Čovjek koji premeće planine, započinje premeštanjem kamenčića.*
- Čovjek koji se boji vode nikad neće postati ribar.*
- Dan bez smijeha izgubljen je dan.*
- Današnje vino popiću sad, sutrašnju tugu progutaću sutra.*
- Djelujući pravedno, neprimjetno mijenjamo druge.*
- Duboka je voda tiha; bučna voda nije duboka.*
- Gospodin je onaj ko u srcu nikad nije prestao biti dječak.*
- Gubljenje vremena je poučavati onoga kome je Bog namijenio ulogu budale.*
- I dragom kamenu potrebna je ruka vještog majstora.*
- I najveći junaci teško odoljevaju ljepoti.*
- Izbjegavaj se svakodnevno brinuti i doživjećeš duboku starost.*
- Izliječiti se može jednim udarcem mača, ali nikako jednim udarcem jezika.*
- Junak će radije izabrati smrt nego sramotu.*
- Kad je muškarac lud za ženom, samo ga ona može izliječiti od te ludosti.*
- Kad jedan čovjek čini zlo, hiljade ljudi pati.*
- Kajanje je proljeće vrline.*
- Kakav je to čovjek koji ne stoji iza svojih riječi?*
- Lijenost u mladosti – kajanje u starosti.*
- Lijepa žena, koja se udala za ružnog muškarca, nalik je svježem cvijetu za magarećim uhom.*
- Lijepe ceste ne vode daleko.*
- Lijepo cvijeće ne mora i lijepo mirisati.*
- Mačke koje vole presti ne love miševe.*
- Majka koja daje sve od sebe, vaspitaće lijenog sina.*
- Makar i rikala, mačka nikad neće postati tigar.*
- Mali čamci nisu za velike terete.*
- Misao je slična kopanju bunara: voda je najprije mutna, ali se polako razbistri.*
- Na dugom putu nema lakog tereta.*
- Na kamenju koje se kotrlja ne skuplja se mahovina.*
- Na povoljnom vjetru podigni jedra.*
- Nadaj se najboljem; budi spreman na najgore.*
- Najbliža srca nisu ona koja se dodiruju.*
- Nebo pomaže onome ko pomaže sebi.*
- Patnja neke ljude čini boljima.*
- Postupaj pravilno i uspjećeš u svemu.*
- Rana koju ti zada prijatelj nikad ne zacijeli.*
- Razgovor o zlu navlači zlo.*
- Skromnost je suputnica uspjeha.*
- Srami se ako ne učiš, a ne ako ne znaš.*
- Svaki život ima neku svrhu.*
- Teret što ga nosi drugi ne čini se tako teškim.*
- Teško se zaštititi od udarca iz potaje.*
- U doba mira ne zaboravljaj na opasnost.*
- U dugoj igri nema pobjednika.*
- Veliki se čovjek ne obazire na greške malih ljudi.*
- Želiš li koga upoznati, pogledaj s kime se druži.*

NASILJE NAD ŽENAMA

Ne bih znala kako da počnem sastav. Tema o kojoj se toliko priča, ako se može tako reći, a da ne zvuči ružno. Priča, a malo toga preduzima. Moj lični stav je skroz drugačiji od onoga koji mediji plasiraju. Stvar je mnogo teža i kompleksnija. Žene su nedovoljno zaštićene u našoj državi. I to je činjenica.

Nasilje nad ženama je često i traje godinama. Iz sopstvene nemoći da prijavi i da se suprotstavi, kao i poznata rečenica: "Što će narod reći?" Psihologija istih nije baš na zavidnom nivou. To su, uglavnom žene, kojima je od „od gospodina“ ubijen osjećaj za samopoštovanje i samopouzdanje ne bi li lakše i više upravljali njima.

Ne pričam samo o fizičkom nego i o psihičkom zlostavljanju, a ne bih rekla da je išta manje žena žrtva takvog. "Ne smiješ tamo!" "Glupa si!" "Ne umiješ da spremiš ručak." "Gdje si krenula?" "Ne smiješ da se družiš sa njom." Poznate su vam rečenice? Drage moje djevojke, žene, možda je teoretski lakše reći, nego što govori vaše iskustvo, pogotovo na mjestu i sistemu u kojem mi jesmo i funkcionišemo, ali Vi ste sebi NAJBITNIJE. Vi ste LIJEPE i PAMETNE. Zaslužujete jedan srećan i bezbrižan život, a ne strah od istog "galantnog gospodina" ispod kojeg se krije jadna i nesrećna duša. Prazna i svjesna svoje nemoći. A tebi "gospodine"

koji si u stanju da se izživljavaš nad ženama, u kojem god smislu, da ne pričam o udarcima, mogu reći da si jadan i bijedan. Da si nejak i nesposoban da išta završiš u svom životu.

Tvoj život je ništavan, a muškarcima ne smiješ da progovoriš. Ta žena, koja je tvoja žrtva je sve ono što ti nikad nećeš biti. Ili se promijeni, ili će ona. Agonije je dosta.

Elvira Nilić IV-1

LJEPOTA DOLAZI IZNUTRA

Najveći dio vremena radimo nešto samo da bismo udovoljili drugima, samo da bi nas drugi prihvatili; umjesto da svoj život živimo tako da udovoljimo sebi.

Carlos Ruiz Zafon

Stavi šminku! Sredi nokte! Ispegļaj kosu! Dodatno se potruđi. Mama ti je rekla da si lijepa djevojka. Da nije bitno šta ti je u glavi. Ono što nosiš i kako izgledaš jeste. Zar ne? Zato pazi na liniju tako da bi im se svidjela.

Sviđaš li im se?

Budi privlačna. Ne srami se, curo. Skini to! To je ono što želiš?! Pripadati, tako da bi im se svidjela.

Sviđaš li se sebi?

Baci se na šoping. Ispegļaj sve kartice. Ne moraš birati, kupi sve. Ne sviđaju ti se tvoje usne? Nos ti je prevelik i hoćeš veće grudi? I zbog tolikih kompleksa, evo te u operacionoj sali. A da li lijepo lice dolazi sa garancijom? Da li će lijepo lice učiniti stvari boljim? Duša je ta kojoj treba plastična hi-

rurgija. Ne lice. Ne grudi.

Svi smo mi lijepi na svoj način. Treba da radiš na poboljšanju unutrašnje ljepote, koja nije prolazna, jer jednog dana ćeš ostariti zajedno sa svojim licem. I šta onda?

Čekaj malo... Zašto bi te bilo briga šta drugi misle o tebi?

Kad si potpuno sama, bez igdje ikoga, sviđaš li se sebi? Skini šminku. Pusti kosu. Udahni. Pogledaj se u ogledalo. Zar nije lijepo ono što pred sobom vidiš? Jer meni se sviđaš baš takva kakva jesi...

Žaklina Pecović III-5

ATLETSKE EKIPE NAŠE ŠKOLE PONOVO U FINALU “ŠKOLSKIH SPORTSKIH IGARA” CRNE GORE

Nakon što su učenici naše škole osvojili prvo mjesto u atletici na opštinskom nivou Školskih sportskih igara Crne Gore i našli se ispred Gimnazije i Ekonomsko - ugostiteljske škole, takođe su bili najbolji u obje konkurencije na regionalnom nivou.

Uspjeh dječaka je očekivan jer je skoro ista ekipa prošle godine bila najbolja na državnom finalu. Naši dječaci su bili neprikosnoveni, jer su od sedam atletskih disciplina bili najbolji u šest, što je ubjedljivo prvo mjesto na ekipnom nivou.

Za razliku od njih, uspjeh djevojčica je dosta neočekivan zbog nedostataka takmičarki u pojedinim disciplinama. Ipak, sve učesnice su se maksimalno potrudile i osvojile ponajbolje rezultate i plasmane, tako da su se na kraju i one izborile za finale Školskih sportskih igara. Djevojke su na regionalnom nivou bile ispred Gimnazije sa Cetinja.

Finale Školskih sportskih igara će biti održano

u Baru, 13.05. kada je Dan škole i vjerujem da će muškarci ponoviti svoj uspjeh od prošle godine, a da će i djevojke dati svoj maksimum i opravdati zasluženi plasman u finale.

Članovi ekipa koje će takmičiti u finalu su:

Djevojke: Marija Kontić, Darinka Đuričković, Milica Popović, Jovana Nikolić, Anđela Vuković, Anđela Zejak, Milica Hot, Milica Banović.

Dječaci: Danijel Maljević, Ognjen Barać, Vlado Đurović, Alan Ramdedović, Ajdin Kalamperović, Todor Nišavić, Edin Beganović, Ognjen Lutovac.

Veliki broj učenika su aktivni članovi: AK: “Mornar” i neki od njih već imaju nastupe za reprezentaciju Crne Gore. Učesnici su i Juniorskog kupa Evrope u atletici, Jadransko - jonskih sportskih igara...

Božidar Ičević, prof.

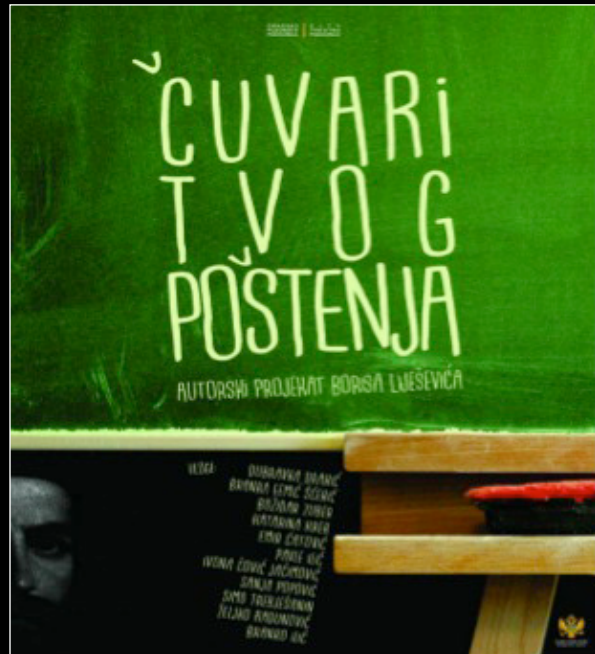
SLIKA DRUŠTVA U PREDSTAVI: “ČUVARI TVOG POŠTENJA”

U četvrtak, 9.marta, bili smo na predstavi: “Čuvari tvog poštenja”. Išlo nas je oko četrdesetak, zajedno sa profesorima. Ne znajući kakva nas predstava čeka, neki su krenuli radi druženja, neki jer vole pozorište, a zašto i ne spojiti oboje, ja to kažem? Smjestili smo se i predstava je počela. Svo ono kikotanje i dobacivanje do prije nekog minuta je prestalo još u prvoj sceni. Dok je trajala predstava uporno su se preplitali muk i nevjerovatan smijeh svih nas gledalaca. A na kraju? Na kraju samo što svi nisu zaplakali...

Režiser Liješević je toliko dobro opisao sliku društva u državi da, ja mislim, nakon predstave niko mirne glave nije krenuo kući. “Čuvari tvog poštenja”. Poštenje... Stih naše himne, nešto čime bi trebali da se svi vodimo kao pripadnici ove države. On je, međutim, odlično pokazao da poštenje ne postoji. Teško je dokazati ko je danas pošten, a ko nije. Danas se to može razmatrati iz mnogo uglova, a da na kraju pošten neće ispasti ustvari niko.

On je na jednom banalnom primjeru dječje ekskurzije sve to opisao... Danas novac kupuje sve. Pa čak i poštenje.

Mene ova predstava nikako nije ostavila ravnodušnom. Natjerala me da „kopam“ po sebi i preispitujem neke svoje stavove. Za mene to nije bila samo pozorišna predstava, već je doživljam kao iskustvo koje me natjeralo da promijenim svoja razmišljanja, a mislim da je to bio i jedan od ciljeva režisera. Da mladi, podjednako kao i odrasli ljudi, shvate u kakvoj okolini žive. Da vide da to nema veze sa istorijom države, jer poštenje je moralo postojati i nije ga niko izmislio. Da počnu racionalnije da razmišljaju, jer ko zna ako je danas ovako, šta nam sutra donosi.

Cenović Melisa IV-4

POSLOVNI BONTON I KOMUNIKACIJA

Komunikacija je temelj našeg profesionalnog i privatnog života. Komuniciramo od trenutka našeg rođenja, a kvalitetna komunikacija omogućava nam da lakše dođemo do naših ciljeva. Neke su osobe u komunikaciji „vještije“, lako se izražavaju, zrače samopouzdanjem i sigurnošću i nemaju problema da se zauzmu za svoje stavove.

„Ako želiš da uspiješ u bilo kojem poslu, najprije pročitaj neku knjigu o lijepom ponašanju.“

Jedan od najbitnijih preduslova za uspješnu komunikaciju u poslovnom i privatnom životu je bonton (poznavanje pravila lijepog ponašanja). Izraz bonton je francuskog porijekla i znači lijep način izražavanja. Bonton u verbalnoj komunikaciji podrazumijeva prije svega odgovornost prema izgovorenoj, a pogotovo datoj riječi. Povjerenje se teško stiče, a lako gubi. Stoga, objektivnost, poštenje, držanje riječi doprinose ugledu u poslovnom i privatnom okruženju. „Zlatna pravila“ poslovnog bontona su **IMPULS** za uspjeh u poslovnom svijetu.

Izgled - U svom izgledu istaknite ono najbolje.

Maniri - Nikad se ne ponašajte sebično.

Poštenje - Ponašajte se iskreno i pošteno.

Uvažavanje - Posmatrajte sebe očima drugih.

Ličnost - Iskažite svoje kvalitete.

Stil i takt - Razmišljajte prije nego što nešto kažete.

POSLOVNA KOMUNIKACIJA

Budi na visini zadatka u svakoj situaciji!

„Neka vam sopstvena razboritost bude savjetnik:
Uskladite pokret sa riječju, a riječ sa pokretima,
starajući se posebno pritom da ne prekoračite
prirodnu umjerenost!“

V. Šekspir

Neverbalna komunikacija ima veliki udio u procesu poslovnog komuniciranja. Ona obezbjeđuje dodatne informacije o tome kako se ljudi osjećaju, šta misle, kakve su ličnosti. Istraživanja pokazuju da neverbalna komunikacija u 55% slučajeva usmjerava dalji tok komunikacije. To upućuje na činjenicu da neverbalna komunikacija snažno utiče na uspješnu ili neuspješnu komunikaciju.

Edita Šukurica IV-4
Melisa Cenović IV-4

NEVERBALNA (GOVOR TIJELA) KOMUNIKACIJA	
Profesionalna	Neprofesionalna
Govor tijela: držanje, pokreti, sjedenje, stajanje, hodanje	
Opušteno, mirno, otvoreno...	Ukočen, hladan, nepristupačan, napet...
Mimika: čelo, oči, usta, obrve...	
Otvorene, vedre, čelo mirno. Usta s laganim osmijehom...	Namršteno čelo, namrgođeno lice, stisnute obrve, „tvrda“ usta
Kontakt očima: gledanje u oči sagovornika	
Gleda sagovornika u oči dok s njim razgovara, prati pogledom njegove pokrete, ne žmirka, ne trepće...	Ne gleda sagovornika u oči, izbjegava pogled, lista svoje papire i ne podiže glavu...
Govorno ponašanje: brzina, ritam, dubina, boja glasa, melodija, smijanje...	
Govori polako i razgovjetno, pravi pauze, ne opterećuje dodatnim stvarima i digresijama	Govori hladno i brzo, nema pauze, ne potkrepljuje razgovor smjeskom...
Gestikulacija: govor ruku (tapšanje, blago dodirivanje ramena i dr.)	
Ruke lagano spuštene, mirne. Kod razgovora se pazi da sagovornik bude u ravnopravnom odnosu.	Maše rukama ili ih drži prekrštene na prsima. Sjeđi prekrštenih nogu (skakutanje, tapkanje...)

KNJIGA KOJU TOPLO PREPORUČUJEM

Knjiga koju bih svima preporučila da je pročitaju je knjiga Karlosa Ruisa Safona: "Igra Anđela". Moj prvi susret sa Safonovim stvaralaštvom bila je upravo ova knjiga.

"Sjenka vjetra" i "Nebeski zatočenik" su dvije knjige istog autora koje sam takođe pročitala. Iako su sve tri knjige međusobno povezane i nadovezuju se jedna na drugu, mogu se čitati zasebno.

Međutim, "Igra anđela" je na mene ostavila najjači utisak.

Još na samom početku knjiga me je snažno privukla, tako da je nisam ispuštala iz ruku sve dok je nisam pročitala.

Igra anđela je roman sa radnjom dešavanja u prvoj polovini dvadesetog vijeka. Dešavanje je uglavnom vezano za Barselonu. Roman govori o životu melanholičnog pisca Martin Davida, koji svim snagama nastoji da pobijedi prokletstvo koje ga je zadesilo i za koje je sam odgovoran. U toj svojoj borbi i maničnom traganju za spasom i odgovorima, po mračnim, mističnim i tam-

nim djelovima Barselone, sve se više upliće u probleme i nevolje ne shvatajući šta mu se zapravo dešava i ko to u toj "igrariji" ustvari "vuče konce" čineći ga tim samo jednom malom marionetom...

Ne želim da otkrivam baš sve detalje tako da ću reći samo da je "Igra anđela" knjiga koju Vam od srca preporučujem da pročitate, ako već

niste.

„Pripovjedački dar Ruisa Safona doseže nove visine.”

El Mundo

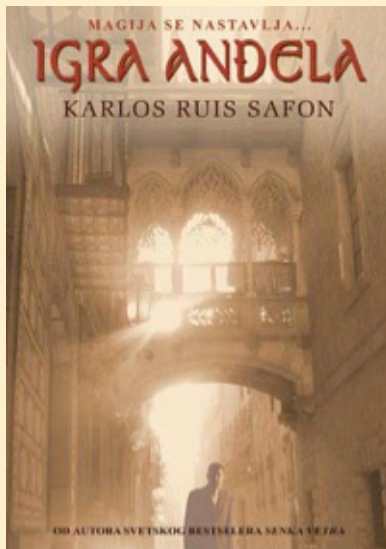
„Safon demonstrira majstorski minuciozan zaplet i nevjerovatno bogatstvo jezika.”

Entertainment Weekly

„Ruis Safon nam je podario žestoku i zanosnu pripovijest. Njegove likove pokreću struje strasti, osvete i misterije.”

New York Times

Kao svojevrsni nastavak Sjenke vjetra, jedne od **najčitanijih knjiga španske književnosti svih vremena**, Igra anđela je postigla milionski tiraž u Španiji, postala je veliki hit u Italiji, Njemačkoj i latinoameričkim državama, a trenutno se prevodi na sve značajnije svjetske jezike.

Žaklina Pecović III-5

ĆUTANJE JE NEKADA JAČE OD RIJEČI

Sjedim na rosnoj travi. Misli su mi odlutale nekuda daleko. Ustadoh i teškim korakom, potpuno bosa krenuh, ni sama ne znam gdje. Na tom neznanom putu naiđoh na jedno drvo. Staro, izbušeno vremenom. Njegovi plodovi su bili veoma čudni.

Začuh glas, koji mi reče: "Uzmi jedan plod sa grane. Ali pažljivo izaberi."

Da li se to meni drvo obraća? Da li sam ja luda? Ne, nisam.

Glas nastavi: „Ja sam drvo propuštenih prilika. Hajde, uberi plod. Ali, upozoravam te! Biraj pažljivo.”

I pogledah. To su bile: Nada, Želja, Pokajanje i Ćutanje.

Odabrah ćutanje.

Zahvalih drvetu i krenuh dalje. No umor me sustiže u suton, a bogami i glad. Sjedoh na stari pločnik. Razmišljala sam da li sam odabrała pravu stvar. Jesam. Sigurna sam u to.

Kada sam prvi zalogaj ćutanja uzela, sjetila sam se svih situacija kada je ćutanje bilo nekad jače od riječi i onda kada sam trebala da ćutim jer je ćutnja nekada jača od riječi. I zato sjedim sada ovdje, sama, gladna, bosa i umorna. Izgubila sam rat. Nisam se služila najvećim oružjem koji mi je pružao taj rat. A to je Ćutanje. Rat između riječi i ćutanja me je potkosio. Pucala sam riječima, a ljudi oko mene su me jednim hicem ćutanja pogodili. I sad sam poražena. I sad sam sama. Gladna. I sada ćutim.

Željana Popović III - 5

Ah, ta ljubav... Ali, šta je ona zapravo? Da li nas čini srećnim? Da li je to onaj divan osjećaj, ono što se ne vidi, ali što osjetimo? Ono što nam uljepša dan, mjesec, godine ili život?

Niko nikada neće moći da sastavi definiciju o ljubavi. Zna li razlog? Zato što je to nešto neobjašnjivo, nešto toliko predivno, da ne postoje riječi koje bi je bar približno mogle objasniti. Međutim, ljubavi moramo razlikovati.

Po meni, najveća ljubav je majčinska ljubav. Zbog te ljubavi uvijek se osjećamo sigurno i voljeno... Nikada se ne osjećamo usamljeno. To je ljubav koja nikada neće prestati.

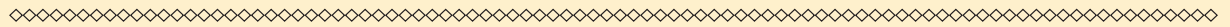
Najbitnije je voljeti nekog i biti voljen. To je ono najbitnije na ovome svijetu.

Kad volimo osjećamo se predivno, a kada nam je ta ljubav uzvraćena, onda se osjećamo potpunim. Zamislite ovaj svijet bez ljubavi, zagrljaj bez osjećanja, poljupce bez strasti. Zamislite da u očima ljudi ne vidimo ljubav, nego mržnju. Da li bi bilo mira, radosti, pjesme, zagrljaja, sreće?

Svi znamo da napadamo, vrijeđamo i osuđujemo... Ali, hajde da nešto pokušamo. Hajde da pokušamo da se volimo! Hajde da se volimo zbog nas samih. Zbog mira i sreće u svijetu! Zbog onih od kojih smo naslijedili i onih koji će naslijediti ovu planetu! Hajde da se volimo da bi njima ostavili jasnu poruku da treba da šire ljubav, ne mržnju! Da budu sretni, jer bez ljubavi to neće moći.

Eto, tako ja shvatam ljubav.

Elvin Škrijelj III-5

BITI DRUGAČIJI, A BITI PRIHVAĆEN

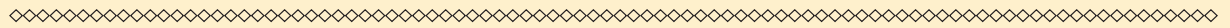
Svi ljudi su tako slični, a opet tako različiti. Slični su po ko zna čemu sve, a različiti...

Da li se ikada zapitamo jesmo li svjesni ama i trunku onoga što nas okružuje? Opširna je to tema i prije svega filozofska, na koju vjerovatno niko ne može u potpunosti i sa sigurnošću tačno odgovoriti. Kakav je svijet oko nas i kakav bi bio kad bi sve i svi bili isti? Pitanja se prosto sama nameću, a odgovori na mnoga izostaju. Sa malo zdravog razuma običan čovjek može shvatiti da je ljepota svega oko nas skrivena u razlikama. Skrivena ispod sloja ljudske gluposti koja ga tjera da misli da razlike treba da nas udaljavaju. Iste one mu zabranjuju spoznaju da razlike nijesu granice, već mostovi. Što je glupost čovjeka veća, to je taj sloj dublji, deblji, nepromostiviji.

Biti drugačiji ne znači biti bolji ili gori od nekog drugog. To je ipak sve samo u oku posmatrača. Zašto ne prihvatiti nekog drugačijeg? Zar je njegova krivica u tome što nije kao Vi? To se sigurno ne može nazvati krivicom.

Različitost je posebnost i njom se treba ponositi!

Emir Hadžicanović IV-2

PAMTIĆU JEDNO IV-3

Sjećam se svog prvog dana u srednjoj školi. Da budem iskren – bio sam tužan. Tužan zbog svojih uspomena iz osnovne škole i činjenice da se naše staro društvo razdvajalo i da više nikad neće biti kao što je bilo nekad. Teško je steći novo prijateljstvo i početi iz početka.

Mislio sam da se neću pomiriti sa tim, ali to je život. Međutim, dani su prolazili i nije sve bilo tako strašno. Svaki dan upoznaš nekog novog i sa njim pronadeš nešto zajedničko.

Od tada su prošle već četiri godine i moram priznati da se moje mišljenje promijenilo. Kao i moje zablude.

Imam odjeljenje koje ne bih dao ni za šta na ovom svijetu. Sve nas je povezala sloga.

Ovaj čas traje kratko i žao mi je što nemam dovoljno vremena da Vam sve ispričam, pa ću sve ukratko.

Prva godina prođe kao upoznavanje. U drugoj shvatih kakav je ko. A u tečaj i četvrtoj počinje pravo prijateljstvo.

Nikada neću zaboraviti te trenutke. Rado ću se sjećati svega, a najviše sitnica, zajedničkih smicalica, problema, kajanja, odlaska na užinu čak i bježanja sa časa da bi sa drugom sjeo u kafic i ispričao mu svoje probleme, dok nam neko čuva leđa. Bilo je tu i društva navijača, sa kojima sam išao na utakmice. Nemamo puno para, ali smo sve dijelili. Koliko je imao jedan od nas, imali su svi.

Tako i u školi. Svi smo dijelili i uvijek bili jedan za drugog, u svemu.

Ponosim se svojim odjeljenjem, što možete primijetiti u prethodnim pismenim zadacima.

Nemam vremena za detalje, o njima možemo i usmeno popričati na času. Puno toga smo proživjeli, i sastav ću završiti stihovima:

**„Sada smo samo kiša
u rijeci, a vjerujte o
Vama pričaću djeci.**

Ilija Lekić IV - 3

POSVETA BEZIMENOJ

Pjesma je posvećena djevojci kojoj pomenuti ime neću. Kada je imala pet godina, ostala je bez roditelja te je bila usvojena. Usvojio je čovjek koji joj nije htio dobro. I od njene desete godine on je nju zlostavljao, jer je u svom bolesnom umu smatrao da to tako treba. To je trajalo nekih pet godina dok komšije nisu otkrile šta se

dešava. Pa su ga prijavili. Crni vitez u ovoj pjesmi ima dva značenja. Prvi crni vitez je čovjek koji je silovao, a drugi je njen um. Djevojka iz pjesme je nažalost završila u ludnici. Zato ne krijte nepravdu i ne smijte se onima koji je proživljavaju. Jer iza svakog hladnog pogleda krije se neka hladna priča.

Crni vitez

Ona imala je deset godina.
Par plišanih prijatelja
I svog crnog viteza.
Čistoća i milina ucrtana u njenim očima.
Sjećanja na preminule roditelje
Prljaju njene oči noćima.
Ona zatvara bojažljivo sanjalačke oči.
Sanja svoje plišane prijatelje, zovu je "hoćeš li poći?"
Jedno za drugim penjaše se strmo.
Sjenovitim brdom mašte.
Jedan od prijatelja je prodrmo
"Hej pogledaj u zvijezde!"
To su bili njeni snovi i sjećanja koja nebom jezde.
Odjednom san se razbi...
Sjećanja odmiču.
...Jeftino vino zabazdi
Odjednom svjesna stvarnosti
Ljubi mu ruke.
Umorne, prljave, grešne i blijede
Njen crni vitez primače svoja usta i sijede
Nadvi se nad nju i poče da je liže.
Plače u sebi i jeca
Strah joj kroz kosti gamiže
Jer je njen vitez rajska jabuka plod grijeha Eve i Adama.
Bol koji osjeća i njegove grozne dodire
Čupa njene kose mekane
Tama i tuga u njeno srce tiho prodire.
Bez sažaljenja njene bijele nožice podiže
A ona plače, moli i klanja
Da to nije normalno dio je njenog poimanja
I najjače su one suve suze koje poteku iznutra
Teku iz plića i cijepaju srce
Ulivaju se u dušu.
U malom kutku bašte tajnom omeđane
Gdje stidljivo niču crveni pupoljci
Svjedoka nije bilo osim mjesečine.

Kad su je divlje ruke obgrlile
Svi plišani prijatelji padoše u sjenu
Kad je Crni vitez opet stupio na scenu.
Po procvaloj zemlji snovi razbacani
Ovom malom cvijetu
Što blista u tami.
Kad je igra prestala, polako je ustala
Od tla otrgnuta dugo je drhtala
Srameći se posrtala, dugo bolovala.
I sve tako, svake noći, pola decenije prođe
Sve dok se jednom ne ukaza zvijezda.
A ona kao ptica gleda sva svoja uništena gnijezda.
Te se zvijezda spusti i na vrata pokuca
A crni vitez sebe vinom čaščava
I taman ponoć otkuca.
Kada zvijezda njemu reče
Sad ću ja uliti strah u tebe
Te će ovo biti kobno veče.
I kao zrak svjetlosti
U ogledalu što se prelomi
Tako i strah u crnom vitezmu.
On je te noći shvatio da
Je zvijezda došla do granice moći
I dok ga ne uništi ona neće poći.
Uništenje jednog crnog viteza
Rodilo je drugog
Nije ni shvatila šta je dobila.
I konačno shvativši to
Sreći, ljubavi i slobodi stidi se da im se nada
Te u naručije svom drugom crnom vitezmu pada.
To je začarani krug
Boli patnje i jada
Njome crni vitez uvijek će da vlada.

SREDNJA STRUČNA ŠKOLA NA PETNAESTOJ MASLINIJADI U STAROM BARU

Danas je u Starom Baru, u organizaciji Opštine Bar, NVO Maslinijada i Društva maslinara Bar otvorena najveća barska fešta, već tradicionalna starobarska Maslinijada, petnaesta po redu.

Iako je ove godine rod masline bio loš, na manifestaciji se predstavilo 60 maslinara, a bilo je i 40 štandova na kojima su bili izloženi drugi tradicionalni proizvodi i specijaliteti barskog kraja. Bili su raspoređeni od početka donje ulice, pa sve do starogradske kapije, kao i na starobarskom platou ispred Spomenika oslobođioca.

I ove godine, zapaženo mjesto među izlagačima privukla je i

Srednja stručna škola iz Bara, koja je na svom štandu izložila jedan dio svojih proizvoda: maslinovo ulje, masline i ostalo sezonsko

voće, sadni materijal maslina, drugih vrsta voćaka i ukrasnog bilja, školski reklamni materijal i drugo.

USPJEŠAN NASTUP NAŠIH UČENIKA NA TRADICIONALNOJ ULIČNOJ TRCI POVODOM DANA OPŠTINE BAR

Društvo pedagoga fizičke kulture grada Bara je treću godinu zaredom organizovalo Atletsko takmičenje povodom Dana Bara 24.11.2016. godine.

Takmičenje je održano u 29 uličnih trka, a kroz cilj je prošlo preko 600 učenika barskih osnovnih i srednjih škola.

Kao i prethodnih godina, na takmičenju su učestvovali i učenici naše škole.

Dječaci su bili veoma uspješni. Prva mjesta su osvojili Vlado Đurović, u kategoriji drugih razreda i Danijel Maljević, u kategoriji trećih razreda. Druga mjesta su osvojili Ognjen Barać i Stefan Bajčeta za druge, odnosno četvrte razrede. Naši dječaci su osvojili pehar kao najbolja muška ekipa.

U kategoriji djevojčica istakla se Darinka Đuričković, koja je bila

druga u kategoriji drugih razreda. Imajući u vidu da su naši dječaci ove godine bili pobjednici finala sportskih igara u atletici, kao i da je 7 naših učenika, članova AK Mornar, učestvovalo na Kupu

juniorskih atletskih šampiona u Portugaliji početkom septembra, možemo biti ponosni na njihove vanškolske aktivnosti i rezultate koje postižu.

AH, TA ČOKOLADA

U njoj postoji nešto čudesno, zavodljivo, prelijepo. Neki u njoj traže utjehu, drugi čisto zadovoljstvo. I nikome od nas nije jasno zašto je toliko volimo, a volimo je svi. Do prije nekoliko vijekova nismo ni znali da postoji, a sada ne možemo bez nje. A na pitanje što je to što nas vuče da je jedemo, bilo da smo srećni ili tužni, sami, ili kada nešto slavimo, ma koliko bili različiti, i ma koliko nas ima u svijetu, sve nas povezuje magija čokolade. Ako mislite, ili ste čak sigurni da ne volite čokoladu, to samo znači da još uvijek niste probali onu pravu!

A pravu čokoladu prvi su probali stanovnici centralne Amerike koji su imali i privilegiju da u čokoladi uživaju tri hiljade godina duže od nas, jer Evropljani su je prvi put okusili tek prije pet stotina godina.

Čokolada se dobija od biljke kakaovac (*Theobroma cacao*), koja raste na području centralne Amerike. Ova biljka ima veliki crveni ili žuti plod - kakao, u kome se nalazi veliki broj zrna kakaoa od kojih se dobija čokolada. Čovjek, međutim, nije prvo živo biće koje je probalo zrna kakaoa.

- U šali možemo slobodno reći da je u evoluciji čokolade, kao i u evoluciji čovjeka, sve zapravo krenulo od majmuna! Pretpostavlja se da su majmuni odvajkada obožavali kakao i da su često razbijali plodove, vadili krupna zrna i u slast ih jeli mljackajući. To je bilo dovoljno da se i narodi tog područja zainteresuju za ove plodove.

Istina o čokoladi

Vijest koja bi najvjerovatnije obradovala svakoga, glasi da čokolada može biti korisna čak i za osobe sa određenim zdravstvenim problemima. Sprovedena su istraživanja koja pokazuju da čokolada ima i zdrava svojstva.

Crna čokolada sadrži manje kalorija od mliječne – netačno. Obije vrste čokolade sadrže otprilike istu količinu kalorija, što iznosi oko 550. Za koju god čokoladu da se odlučite, važna je kontrola količine.

Postavite sebi limit od jednog reda ili 4 kockice čokolade

dnevno.

Od čokolade se dobijaju akne – netačno. Nema adekvatnih dokaza da podrže ovo vjerovanje. Neke osobe smatraju da su osjetljivije na čokoladu i da se to odražava na zdravlje njihove kože, tako da zbog toga izbjegavaju čokoladu.

Čokolada je uzročnik migrene – netačno. Čokolada sadrži male količine tiramina i feniletilamina, aminokiselina iz proteina u čokoladi, koje mogu da izazovu migrenu. Takođe nema ni dovoljno dokaza da to može učiniti količina koja se nalazi u čokoladi.

Čokolada goji – tačno i netačno. Sve zavisi od toga koliko jedete. Ako jedete više od jednog reda čokolade, uz uobičajeni dnevni unos kalorija, onda

to može značiti previše kalorija dnevno, a samim tim može dovesti i do gojenja. Međutim, kao dio zdrave i uravnotežene ishrane i preporučene doze vježbanja, od čokolade se nećete ugojiti.

Osobe sa dijabetesom ne mogu da jedu čokoladu – netačno. Mit o izbjegavanju čokolade ako imate dijabetes već je zastareo. Tačno je da čokolada sadrži ugljene hidrate, koji kada se pretvore u glukozu, mogu podići nivo glukoze u krvi. Ali, ako dobro kontrolišete nivo glukoze u krvi i ne uzimate previelike količine ugljenih hidrata u jednom obroku, onda to znači da ne postoji razlog zbog kojeg ne možete povremeno jesti čokoladu kao poslasticu, kao i one osobe koje nemaju dijabetes.

Šehić Izabela i
Alković Anita IV-1

KUTAK ZA LJEPOTU

NA DUGE STAZE - MLADOST KOJA SE VIDI !!!

U razgovoru sa doktorkom Jasminom, profesionalnim dermatologom koja je specijalizirala kozmetologiju u Londonu, otkrila nam je neke stvari koje su nam već možda znane, ali nije na odmet da ih se prisjetimo. Najviše iz razloga što veliki broj kozmetičkih kuća propagiraju i zagovaraju da njegovanje kože skupocanim proizvodima obezbjeđuje savršen izgled. Naročito mladima koji su možda najpodložniji ovakvim reklamama. Da ne bi bili u zabludi i da nas naslovne stranice poznatih časopisa, itd. ne bi dovodile da i posljednji euro dajemo na Vichi kremu ili neku drugu skupocjenu, čujmo šta kažu lica koja su stručna i koja znaju kako na pravi način treba pristupiti njegovanju kože.

Drage moje dame,

U poplavi različitih reklama, koje Vam nude brzopetna uljepšavanja i podmlađivanja, nije lako da se opredijelite i odlučite koji je za Vašu kožu!

Ono što je moja dužnost kao dermatologa i nekoga ko je položio Hipokratovu zakletvu, da Vam skrenem pažnju, a pogotovu za mlade djevojke, koje su većito nezadovoljne svojim izgledom (a ne znaju kako će kasnije biti oduševljene svojom mladošću i ljepotom) da ne preskačete ono što je najvažnije, a to je pravilna NJEGA KOŽE!

Ne mogu ni botoksi, ni fejs - liftinzi da Vam povrate zadugo barijernu funkciju kože, nego pravilna dugotrajna njega, ojačavanje kože, izbjegavanje štetnih uticaja spoljne sredine, posebno vještačkih izvora UV zraka ili solarijuma!

Koristite kreme shodno tipu kože, radite pilinge, stavljajte maske ...ne preskačite OSNOVNU NJEGU KOŽE! Sa pravilnom njegom, ojačavate barijernu funkciju, dajete joj vlagu, a ona će Vama mekoću i blistavost tena!

I ne zaboravite: NA DUGE STAZE - MLADOST KOJA SE VIDI !!!

Evo i jednog prirodnog recepta koji možemo sami pripremiti, a koji koži pruža vitalnost.

MASLINOVO ULJE I VITAMIN E, KAO NAJJEFTINIJI A EFIKASAN RECEPT PROTIV BORA !

U 50 ml hladno cijedenog maslinovog ulja, stavite 4 do 5 tableta vit. E, stavite u teglicu i čuvajte u frižideru! Mažite time predeo oko očiju 2x nedjeljno i držite po 15 min! Ko ima suhu kožu, može da maže i cijelo lice. Posle se nemojte umivati, već višak pokupite samo maramicom i nanesite nutritivnu kremu!

PS. Upornost će se isplatiti! Jednostavno, a moćno!

RUŽINO ULJE ZA BARŠUNASTI TEN !

Ružino ulje je veoma dragocjeno, a da bi se napravio samo jedan kilogram ulja, potrebne su čak četiri tone ružinih latica!

Baršunaste, nježne laticice ruže, sadrže esencijalna ulja, ali i izuzetno blagotvorne lipide koji obezbjeđuju vlažnost i ublažavaju crvenilo, zbog čega se ovo ulje posebno preporučuje za njegu osjetljive i iritirane kože.

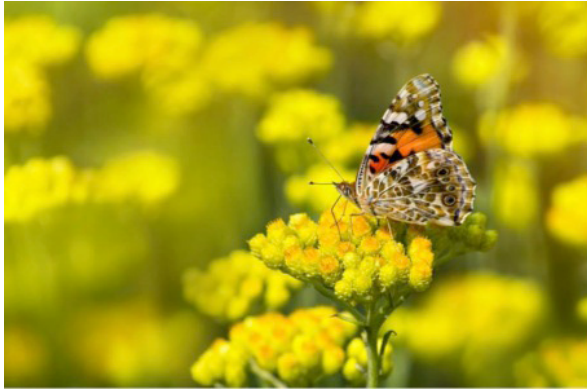
Esencija ruže sadrži visoki nivo vitamina C, za koga je poznato da izbjeljuje epiderm i suzbija posljedice poremećaja u pigmentaciji!

Transretinska kisjelina ublažava pojavu bora i znake preranog starenja, sprječava isušivanje kože!

SMILJE, CVIJET KOJI NIKADA NE VENE. NA ČUDESAN NAČIN BRIŠE BORE !!!!

Prema Homerovoj Odiseji, heroj Odisej doživio je brodolom na ostrvu i upoznao božanstveno lijepu Nausikaju. Tajna njene ljepote bila je u vječnom ulju, od cvijeta koji nikada ne vene, čak ni kad se ubere.

Prema mitovima, i grčki bog Apolon na ulazu u Delfe nosio je tjaru od posebnog bilja da podsjeti svijet na

svoju besmrtnost. Iako su to samo legende, poznato je da postoji cvijeće koje ne vene, čak ni kada se ubere.

Reč je o smilju, lat. *Helichrysum italicum*, biljci koja raste u mediteranskim krajevima, na sunčanim kamenjarima. Ovo su njegove dobrobiti za kožu:

Snažno djeluje protiv slobodnih radikala. Značajno utiče na proizvodnju kolagena. Podstiče promjene u tkivu. Podstiče mikrocirkulaciju, a time i detoksikaciju kože. Antiseptički i pročišćavajuće djeluje na kožu. Smilje zaista umanjuje bore i uklanja mrlje i druge nepravilnosti na koži. Poseban naglasak je i na blistavosti koju pruža koži. Ulje smilja jedno je od najboljih sredstava protiv podliva i modrica, čak i onih koje sporo prolaze.

Pomiješajte 10 ml ulja ploda divlje ruže sa 5 kapi eteričnog ulja smilja. Koristite redovno ujutro i naveče! PS. Eterično ulje smilja se teško nalazi! Nije jeftino, ali s obzirom da se koristi samo po nekoliko kapi u osnovnom ulju, isplati se!

ARGANOVO ULJE ZA NJEGU LICA, TIJELA, KOSE I NOKTIJU!

Maroko je posljednja oaza orijentalnog svijeta! To je zemlja zavodljivih mirisa i čarobnih boja, a njena pustinja, krije veliko blago - ARGANOVO DRVO!

Iz njegovih plodova dobija se "tečno zlato", ulje sa 1001 ljekovitim dejstvom!

Berbersko hladno cijeđeno arganovo ulje još uvijek se pravi na tradicionalan način. Da bi se dobilo 1l ulja, potrebno je 42 kg ploda i približno 16 h ručnog rada!

Njega proizvode isključivo berberske žene, koje u tome vide način za dostizanje emancipacije i samostalnosti! One prvo odvoje sjemenke, zatim ih melju u kamenim presama, sve dok ne nastane pasta, koja se potom ručno cijedi! Na taj način odvija se ekstrakcija blagotvornog biljnog ulja, koje posle blagodeti hamama, žene orjenta koriste da hidriraju kožu, podmlade je i učine nježnom kao saten!

U FOKUSU - ORGANSKA KOZMETIKA !!!

Da li znate tačno što se pod pojmom "organska kozmetika" podrazumijeva???

Prirodna kozmetika ne mora uvijek da bude i organska, dok određena organska kozmetika može da sadrži određene sintetičke supstance, ali sastojci prirodnog porijekla na kojima se bazira, moraju da budu iz sertifikovane organske proizvodnje!

100% ORGANIC NATURE standard u Briselu, od 2007 god. reguliše najviši kvalitet prirodne kozmetike i razlikuje tri kategorije:

1. Prirodnu
2. Prirodnu sa organskim sastojcima
3. Organsku kozmetiku

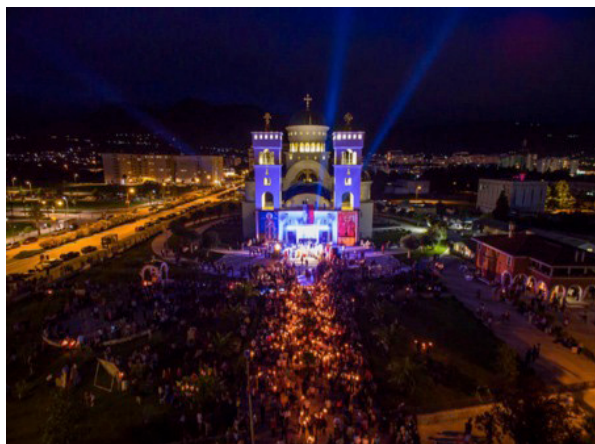
Posljednja kategorija zahtijeva minimum 95% sastojaka. VODA, MINERALI I SASTOJCI MINERALNOG PORIJEKLA NE RAČUNAJU SE KAO ORGANSKI! Takođe se za vodu ne može dokazati organsko porijeklo, a ona čini veoma veliki dio velikog broja proizvoda! Recimo, šampon sadrži 80% vode! U Evropi 100% organic imaju preparati, čiji su svi sastojci izuzev vode i minerala organski!

Najviše kontraverzi u vezi sa sastojcima prirodne kozmetike, čine upravo KONZERVANSI! Upotreba sintetičkih konzervansa poput parabena, kao i većina potencijalno hemijskih štetnih sastojaka je zabranjena u prirodnoj kozmetici, ali to ne znači da svim preparatima nema supstanci koji imaju ulogu konzervansa! Njihova uloga je da spriječe rast mikroba i hemijske reakcije koje bi mogle da unište sam proizvod!

Među konzervansima su prirodna eterična ulja, alkohol i određeni ekstrakti poput sjemena grejpfruta i biljke nim! Međutim, u velikom broju slučajeva, ovi konzervansi nisu u potpunosti potentni, kako bi omogućili apsolutnu zaštitu, pa im se u maloj mjeri dodaje i sintetički konzervans - benzoil -alkohol!

Sama činjenica da je proizvod organski ne znači da je i bezopasan! Baš kao i konvencionalna kozmetika. Može da izazove alergijske i toksične reakcije! Nešto veća koncentracija alkohola, može da prouzrokuje crvenilo i hiper - osjetljivost kože! Osim toga, biljni ekstrakti sadrže antigene koji mogu izazvati alergije sami, ili u kombinaciji sa UV zračenjem.

HILJADU GODINA OD MUČENIČKE SMRTI SVETOG JOVANA VLADIMIRA – ZAŠTITNIKA GRADA BARA

Osvećenje hrama Svetog Jovana Vladimira

Gradnja hrama ovog velikog svetitelja, započeta je u našem gradu 2002. godine. Prilogom vjernika, hram je osveštan 25.09.2016. godine u prisustvu od oko pet hiljada ljudi iz raznih zemalja.

Trodnevni program osvećenja Sabornog hrama Svetog Jovana Vladimira otvoren je Svečanom akademijom na platou hrama.

Svečanost je započeta donošenjem najveće relikvije koja se čuva u Baru – krsta koji je knez Jovan Vladimir držao u rukama u trenutku pogubljenja. Krst su u hram donijeli članovi porodice Andrović

iz Mikulića koji vijekovima čuvaju ovu relikviju.

Nakon toga prikazan je kraći film o Svetom Jovanu Vladimiru, za koga je tokom Akademije isticano da je balkanski svenarodni svetitelj, uvažavan i slavljen u svim zemljama regiona.

Sveti Jovan Vladimir bio je 16 godina vladar Duklje. Tokom njegove vladavine trajao je rat između Vizantije i Samuilovog carstva koji je osvojio Duklju 1009. godine, a Jovana Vladimira utamničio. U dukljanskom kneza zaljubila se ćerka bugarskog cara Samuila - Kosara koja je zamolila oca da se uda za njega, na šta je ovaj pristao, postavivši zeta za svog vazala.

Nakon smrti cara Samuila, po naređenju njegovog sinovca Jovana Vladislava koji je naslijedio krunu bugarskog cara, knezu Jovanu Vladimiru 22. maja 1016. odrubljena je glava ispred crkve u Prespi.

Prema legendi, Kosara je mošti Jovana Vladimira prenijela iz crkve u Prespi u manastir Bogorodice Krajinske, blizu nekadašnjeg dvorca svog muža. Od 1381. godine, mošti su se čuvale u manastiru Svetog Jovana Vladimira u Elbasanu, a od 1995. godine u sabornoj crkvi u Tirani.

Poslije prikazanog filma uslijedio je kulturno - umjetnički program u kome su nastupali crkveni hor iz Tirane, duo Hristos Pepas -Tomas Kalaburis iz grčkog Ipelesa, glumci Petar Božović i Jelena Mila, makedonska etno - grupa "Baklava" sa pjevačicom Elenom Hristovom, hor "Kosovski božuri" sa Jelenom Žigon, italijanska etno grupa "Kaosia" iz Salentina, bugarski crkveni hor "Sveti Naum ohridski" i barski crkveni hor "Darovi". Voditelji programa su bili Dijana Marojević i Pavle Ilić. Akademija je okončana spektakularnim

vatrometom.

U nedjelju u 8 časova izvršeno je osvećenje hrama i sveta liturgija. Služili su njegova svetost - patrijarh jerusalimski Teofilo II, patrijarh srpski - Irinej, arhiepiskop albanski Anastasije, mitropolit crnogorsko - primorski Amfilohije, u prisustvu

predstavnik svih pravoslavnih crkava - preko 50 arhijereja, vladika, mitropolita iz cijelog svijeta.

Trodnevna manifestacija završena je u ponedjeljak na platou ispred Hrama koncertom benda "Balkanopolis" i multitalentovanim umjetnikom Slobodanom Trkuljom. On je publici priredio nezaboravno dvoipčasovno čarobno putovanje kroz arhaične zvukove tradicionalne muzike balkanskih prostora. Nakon koncerta Balkanopiolisa nastupila je i Jelena Tomašević.

Osvećenje hrama u Baru u godini jubileja, 1000 – godišnjici od pogubljenja Sveca, jedan je od najznačajnijih, kako vjerskih, tako i kulturnih događaja u Baru za 2016. godinu.

Balša Perunović IV-4

BOGORODIČINE SUZE

Biljka nazvana "Bogorodičine suze", od čijih bobica monasi prave brojanice, vezuje se za biblijsku priču o raspeću i oplakivanju Sina Božjeg. Mnogi hilendarski monasi prave brojanice od bobica biljke koja se zove "Bogorodičine suze". Uz brojanicu, dobije se i papirić na kojem je sljedeća priča:

Davno bejaše jedan monah koji tugovaše mnogo, jer ne mogaše naučiti plesti brojanice. Tada mu se ukaza Presveta i pitaše ga: "Zašto tuguješ, čedo?" A on uzvrat: "Ne mogu naučiti plesti brojanice". Onda mu Bogomati darova sjemenčice i reče: "Uzmi ove suze moje i uzgajaj ih na rukodelj, te pravi brojanice za molitvu govoreći: "Gospode Isuse Hriste, pomiluj me" i "Presveta Bogorodice, spasi nas".

Drugo predanje kazuje da je od suza Bogorodice, koje su padale na zemlju pored Hristovog raspeća, iznikla biljka sva u cvastima rumenih suznih cvjetića. "Bogorodičine suze" (Coix Lacryma) pomalo liči na travu, neobuzdane je forme, izgleda čupavo, kao da joj treba jedno dobro šišanje i češljanje. Cvjetovi djeluju kao da su od plastike, dok se ne dodirnu. Plodovi su od loptastog, do cilindričnog oblika, nalik školjkicama. Sjeme može biti bijele, žute, ljubičaste, braon i sive boje.

Porijeklom je iz jugoistočne Azije, ali se kasnije prirodno rasprostranila u mnogim drugim oblastima na nadmorskoj visini iznad 1.000 metara. Najčešće se može vidjeti pored močvarnih mjesta i potoka, a ima je i pored mora.

Njene bobice se, osim za izradu brojanica i nakita, koriste i u kineskoj narodnoj medicini. Okrunjeno zrno u svom sastavu ima 10,8 % vlage, 13,6 % proteina, 60 % masti, 58,5 % ugljenih hidrata, 8,4 % celuloze i 2,5 % pepela, i smatra se da ima neka ljekovita svojstva.

U Indiji se gaji kao hrana za živinu, a pravi se i kaša za ljudsku ishranu i koristi kao dodatak jednoj vrsti piva. U Koreji i Kini od nje se prave destilovana pića, u Japanu sirće, na jugu Vijetnama ova je biljka jedan od sastojaka tradicionalne hladne supe, a na Tajlandu se često koristi za spravljanje čajeva.

Brojanice od ove biljke možemo vidjeti i kao ukras – modni detalj na rukama mladih, što ne bi trebale da budu. Njihova svrha je duhovne prirode, što smo iz teksta i vidjeli. Bez obzira kojoj vjeri pripadali, znajmo da se brojanice nose da bi se uz pomoć njih sjetili Boga i molitveno mu se obratili.

Andrijana Drenovac IV-1

Film koji bih preporučila:

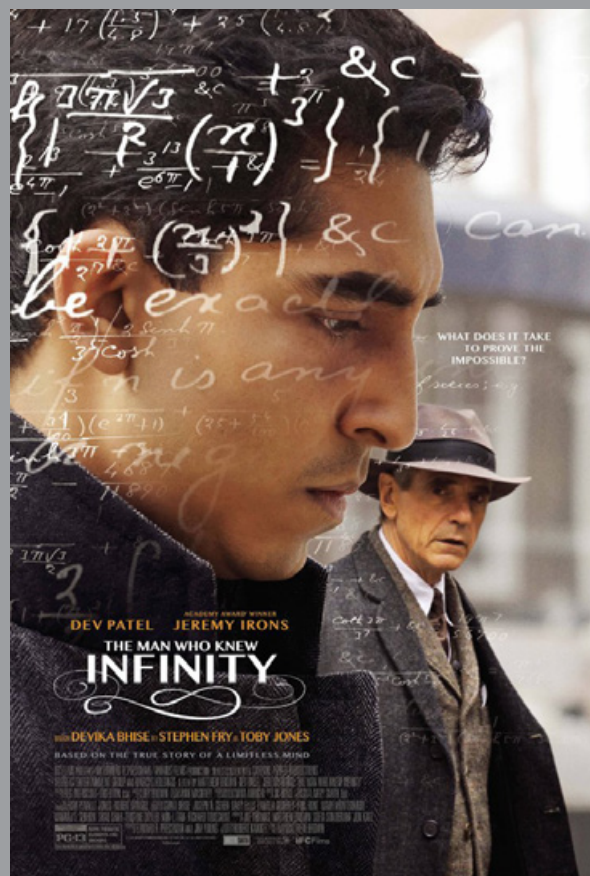
ČOVEK KOJI JE POZNAVAO BESKONAČNOST

Malo ko je u našim učionicama ikada čuo o Šrinivasi Ramanudžanu – briljantnom, samoučenom matematičaru iz Indije, koji je živio početkom 20. vijeka, a čija se djela u matematičkom svijetu mogu porediti sa onim što je Albert Ajnštajn uradio za fiziku. Njegov pristup matematičkim problemima je bio toliko neobičan da ga njegove kolege iz Evrope nisu mogle razumijeti tada, a ni danas. Da li zbog egocentričnosti Evropljana, ili jednostavno različitosti u kulturi Zapada i dalekog Istoka, ni dan danas, kada su neke njegove tvrdnje dokazane kao tačne, Ramanudžan se i dalje ne pominje, a kamoli izučava u našim školama.

Čovek koji je poznao beskonačnost osim toga što prati biografiju Ramanudžana kao naučnika, oslikava i njegovu emotivnu rastrzanost između domovine i nauke, odnosno dvije kulture. Početak filma govori o velikoj zanesenosti i predanosti matematičaru, ali ujedno i želji za normalnim životom pored voljenih osoba. Jedna od početnih scena zatiče mladog čovjeka koji ispisuje matematičke formule po pločniku hrama, ali ujedno sa istim žarom moli za posao kako bi mogao da prehrani porodicu. Tražeći posao, Ramanudža je uspio da fascinira svog poslodavca do te mjere da mu je ovaj omogućio prepisku sa profesorima iz Kembridža. Po prijemu Ramanudžinih rukopisa, profesor G. H. Hardy je shvatio o kakvom se matematičkom virtuozu radi i koliko je takav potreban za razvoj same matematike, te mu je omogućio dolazak u Englesku.

U to vrijeme, Indija je i dalje bila Britanska kolonija, pa se na Indijce gledalo sa velikim predrasudama. Akademici su teško mogli da prihvate čovjeka koji praktično nije imao nikakvo formalno obrazovanje kao sebi ravnog sagovornika. Čak i čovjek poput profesora Hardija, koji nije razmišljao u tom pravcu, naišao je na skoro nepremostivu prepreku u vidu različitih matematičkih pristupa. Ramanudža je u svojim rukopisima zapisivao izrade i zaključke, bez strogih matematičkih dokaza, koji bi omogućili jasan put od tvrdjenja do konkretnih rezultata. Izvor svojih matematičkih saznanja je pronalazio u božanstvenom, pa nije smatrao da je potrebno nešto dokazivati. Čeznuo je za tim da što više zapiše i objelodani kako bi i drugim ljudima to bilo dostupno.

U samom filmu jedan od profesora više puta kaže

kako je svaki broj je u stvari Ramanudžin prijatelj, međutim malo šta od konkretnog rada se eksplicitno pominje i to sa dobrim razlogom. Veći dio spisa se još uvijek tumači i tek je površina zagrebana - naučnici tek danas nalaze upotrebu Ramanudžinih radova. Međutim, mali šaljivi momenat rastanka kada profesor Hardy komentariše kako je zakasnio jer je kočija imala blesav broj 1729, na šta Ramanudža kaže da nije u pravu jer je to najmanji broj koji se može predstaviti kao zbir dva kuba na dva različita načina, daje nam bar mali nagovještaj o tome kako je um ovog čovjeka sagledao beskonačnost (tj. bar velike brojeve sa kojima mučimo muku).

Čovek koji je poznao beskonačnost je film čija namjera nije da optereti publiku komplikovanim matematičkim problemima, već da pokaže da, kao i umjetnost, tako i nauka može da prevaziđe kulturološke različitosti. Stoga, učenici, ne plašite se, nećete naučiti ništa iz Matematike, samo ćete uživati u interesantnom i inspirativnom filmu!

Almira Skenderović, prof.

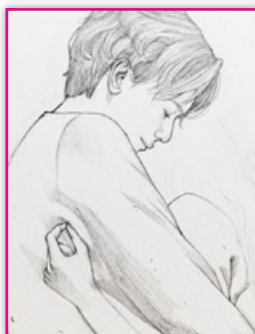
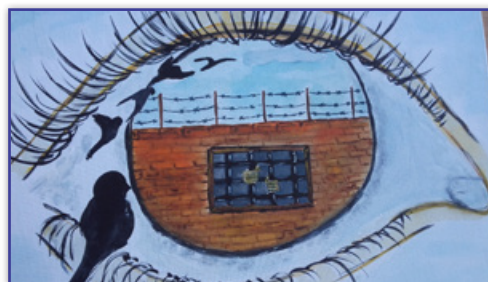
TALENTOVANE UČENICE

Ovo su učenice Špeditersko – agencijskog i carinskog smjera: **Elena Pavljenko IV-4** i **Žaklina Pecović III-5**. Podjednako dijele ljubav prema umjetnosti – slikarstvu. To je, kako su u razgovoru navele, njihova velika ljubav. Pa, možda i najveća.

Boje dosta govore o nama, našim osjećanjima, karakteru, raspoloženjima. Njihove boje su svijetle, radosne i žive. Kao i one same. I jednu i drugu krasi optimizam i osjećajnost. Čak se pomalo i liče.

Ovdje su samo neke od slika koje sa nama dijele. Zasada.

DA LI SE IKADA ZAPITAMO U KAKVOM DRUŠTVU ŽIVIMO?

Da li se ikada zapitamo u kakvom društvu živimo? Da li uopšte to i znamo? Da li nas se to tiče? Kako doći do istine i kako mladi da sagledaju svoj položaj u društvu?

Zapitamo li se kako oplemeniti svoj duh, svoje biće? Svoju dušu?

Kao profesor književnosti zaista ne znam šta bih rekla na ovu temu. Svi pokušaji čini mi se padaju u vodu već kada dođemo na nastavu, kada učenik prvo da umjesto sveske - izvadi svoj mobilni telefon. Za svaki slučaj. Da nešto ne propusti... A priča o kulturi i potrebi za čitanjem kako bi se proširili vidici, najčešće se završava komentaram: Što će nam to? Šta imamo od toga?

Bitka se međutim nastavlja. Lektira se čita preko interneta ili se gleda film. U najboljem slučaju. Ali, ipak se nađu troje, četvoro njih da nas demantuju da nije sve izgubljeno i da još ima ljubitelja knjiga. Nadamo se...

Ipak, i nama ima još uvijek neko da uljepša dan... Učenik prepričava jedan roman. Svi ga pažljivo slušaju. Učenici dižu poglede sa telefona i u nevjerici gledaju druga koji je, zamislite, pročitao čitavu lektiru. Brodomašinac. A načitan. Već počinju da komentarišu. Ali, njihovi komentari više nisu zajedljivi. Uključuju se u priču. Zapitkuju. Dodaju... Zainteresovani su. Na kraju časa čuju se riječi: „Svaka čast, brate. Petica za kraj“. Klimam glavom. Odobravam. Jedan učenik dovikuje: „Čas uspio!“

Mislim nije kraj. Nije sve

izgubljeno. Ipak među ovim naizgled nezainteresovanim glavicama ima i onih koji znaju za prave vrijednosti. I onih koji se trude da do njih dođu. Samo im treba pomoći. I tako pričam i dalje, i pričam nadajući se da će ta moja priča naići na one koji traže...

U vremenu u kome živimo ne možemo tražiti samo krivce za ono što se dešava. Ne možemo i ne smijemo biti samo sudije. Trebamo prihvatiti i odgovornost i zapitati se koliko mi doprinosimo da promijenimo tu sliku društva?

Ovom prilikom željela bih da pozdravim postupak profesorice i naše drage kolegice prof. Marije Šušter koja već nekoliko godina organizuje kolektivni odlazak na predstave sa učenicima i profesorima. Pozdravljam i uvažavam jer mislim da ovakvi odlasci mogu samo da oplemene, uzdignu i probude naš duh. Da učenike zbližavaju i tjeraju da razmišljaju nekim drugim tokovima. Da poštuju i cijene prave vrijednosti. Prosto, da se duhovno uzdižu.

...I već se čuju komentari učenika nakon predstave... Odlično je bilo... Super što smo išli... Prićaćemo im šta su propustili... Ovo moramo ponoviti...

Zaista, tada vidimo da mi profesori imamo čime da se ponosimo. Našom djecom. I onda zaboravimo na sve one telefone na časovima, nepažnju, i sve im praštamo. Jer osjećamo da će od njih biti ljudi. Pravi ljudi.

Valentina Radonjić, prof.

SMOOTHIE

Smoothie je osvježavajući napitak koji može biti veoma hranljiv. U obliku je kašastog soka i nije samo trend već je zdravlje u čaši, osvježenje, zdrava užina, čak i kompletan obrok.

Za kvalitetan smoothie su potrebni: blender, namirnice i tri do pet minuta vremena. Pošto mi kao učenici prehrambenog smjera znamo koliko je ishrana važna da bi imali dovoljno energije u toku dana, predlažemo vam da isprobate neke od recepata.

Smoothie sa šumskim voćem

Sastojci:

2dl gustog jogurta (sa najmanjim postotkom masnoće)

2dl mlijeka

2 pune šake šumskog voća

2 kašičice meda

1 kašičica cimeta

Priprema:

Pomiješati jogurt, mlijeko, med i cimet pa malo izmiksati sa mikserom ili u blenderu. Dodati zaleđeno voće, pa miksati dok ne dobijemo gustu smesu. Sipati u čaše i dodati 1-2 kockice leda ili još voća po vrhu.

Tropski zeleni smoothie

Sastojci:

- 450 g kelja
- 450 ml kokosovog mlijeka
- 450 g ananasa
- 230 g manga
- sok od 1/2 limuna
- 1 kašika svježeg đumbira
- 1/4 do 1/2 kašike kurkume, za ukus

Priprema:

Miksajte kelj i kokosovo mlijeko dok ne postane jednolična smesa. Dodajte ostale sastojke i miksajte dok se sve zajedno ne ujednači i poprimi kremastu teksturu.

Smoothie od banane i čokolade

Sastojci:

- 1 banana
- 1 šoljica mlijeka
- 2 kašike čokolade ili kakao u prahu
- 2 kašike meda
- 3 kockice leda
- 1 kašika sjeckanih orašastih plodova (badem, lješnik)

U blender dodajte sjeckanu bananu, čokoladu u prahu i malo badema i to miksajte. Dodati mlijeko, med i kockice leda i opet dobro izmiksati. Ulijte u dvije čaše i ukrasite po želji čokoladom, kuglom sladoleda.

Andela Damnjanovic IV-1

VASKO DE GAMA

Vasko de Gama je bio istraživač i moreplovac iz Portugala. On je prvi čovjek koji je morskim putem stigao iz Evrope u Indiju i time dokazao da nije nemoguće otploviti Afriku.

Rođen je 1460. godine u malom gradu Sinešu, u Portugalu. Njegov otac je bio vitez i istraživač. Vasko je krenuo njegovim stopama i ubrzo je komandovao brodovima u kraljevo ime.

Put začina

Začini iz Indije bili su vrlo popularni u Evropi, ali je putovanje kopnom bio jedini način da se dođe do njih. Taj put je bio vrlo dug i predstavljao je veliki trošak. Portugalski kralj je želio da pronađe način da morskim putem dođe do indijskih začina i obogati se njihovom prodajom u Evropi.

Prvo putovanje

Vasko de Gama je na svoje prvo putovanje u Indiju krenuo iz Lisabona, 8. jula 1497. godine i sa sobom je poveo 170 ljudi. Imao je četiri broda. Četvrti brod nije imao naziv i koristili su ga kao skladište. Plovili su zapadnom obalom i stigli na jug Afrike 22. novembra 1497. godine. Ploveći dalje uz istočnu obalu, kretali su se prema sjeveru Afrike, i na tom putu posjetili najpoznatije trgovačke luke - Mombasu i Malindi. U Malindiju su upoznali i povelili sa sobom lokalnog moreplovca koji je znao put do Indije. Uz pomoć vjetrova za samo mjesec dana su prešli Indijski okean i stigli u mjesto Kalikut.

Vasko de Gama se u Kalikutu zbog vrlo malo vrijednih stvari koje je ponio sa sobom iz Lisabona suočio sa problemima u trgovini. Ovaj problem ga je natjerao da odmah krene na put za Portugal, a povratak kući je bio katastrofalan. Polovina posade oboljela je od skorbuta jer je povratak kući bio znatno duži. Ipak, pored svih neuspjeha, u Portugalu je dočekan kao heroj, jer je pronašao preko potrebni morski put za Indiju.

Ostala putovanja

Vasko da Gama je putovao još dva puta do Indije. Drugo putovanje je bila vojna ekspedicija na kojoj je zarobio arapske brodove i time pokazao nadmoć portugalske mornarice. Na trećem putovanju je trebalo da preuzme

ulogu vicekralja u portugalskim kolonijama u Indiji, ali je umro od malarije 24. decembra 1524. godine, nedugo po dolasku u Indiju.

Njegov značaj i zaostavština

Vasko de Gama je jedan od najpoznatijih istraživača iz doba pronalazača. Kao i svi posle Henrija navigatora, on je bio odgovoran za uspjeh Portugala kao rane kolonizacione sile. Prateći de Gamin početo putovanje, portugalski kralj je shvatio da se osiguranje ispostave na istočnoj obali Afrike dokazalo kao bitan za održavanje nacionalnih trgovinskih ruta prema dalekom istoku.

Lučki grad Vaska de Game u Goi je dobio naziv po njemu. Postoje tri fudbalska tima u Brazilu u Goi, koja su takođe dobila naziv po njemu. Postoji čak i crkva u Kochiu (zapadna Indija) koja se zove Crkva Vaska da Game, kao i Vasko da Gamin most i Vasko de Gamin toranj u Lisabonu.

Portugalska mornarica ima klasu fregata nazvanih po njemu. Postoje ukupno tri klase Vasko de Gaminih fregata od kojih prva klasa nosi njegovo ime. Južnoafrički muzičar Hugh Masekela je snimio pjesmu pod nazivom „Vasko da Gama“ (koja sadrži stih „Vasko da Gama nije bio moj prijatelj“). Vasko da Gama se čak pojavljuje i u filmu „Urum“.

U martu 2016. godine, arheolozi su radili na obali Oma na gdje su identifikovali olupinu broda za koju se smatra da je Esmeralda, Vasko da Gamin flota 1502 - 1503 godine. O olupina je prvobitno pronađena 1998. godine.

Milan Babić IV-3

ZAŠTO SU HOROSKOPSKI ZNAKOVI ZAKASNILI U ŠKOLU?

Ovan: Morao je da namjesti frizuru.

Bik: Roditelji mu nisu ostavili džeparac, pa je morao sam da sprema doručak.

Blizanci: Dopisivao se sa drugaricom preko vibera.

Rak: Pada kiša, a nema kišobran.

Lav: Juče su proglasili nekog drugog umjesto njega za vođu grupe.

Devica: Šminka se... A gdje je onaj parfem?

Vaga: Kad je krenula „pukla“ joj je štikla na potpetici.

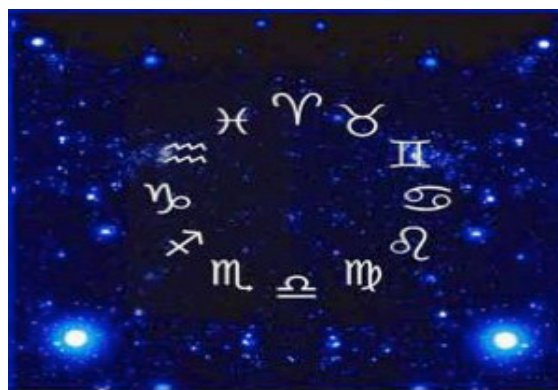
Škorpija: Boji se da ne izgubi kontrolu zbog nastavnice iz biologije jer joj je dala keca.

Strelac: Morala je hitno da otputuje.

Jarac: Učila je do posljednjeg minuta za test.

Vodolija: Nije stigla jer je u jutarnjem programu čula da je panda ugrožena vrsta, pa se strašno podatresla.

Ribe: Stan joj je poplavio komšija sa sedmog sprata.

BISERI SA ČASOVA

Učenica: Ja sam imala 3,5 kila kad sam se rodila. A ti?

Učenik: Ja 2900 kila.

Profesorka: Ponavljanje je majka znanja.

Učenica: Zato si ti Mufi ponavljao razred?

Profesorka: Jel možete da ćutite dok pričate?!

Učenica: Dobila sam brata!

Učenik: Jel muško ili žensko?

Profesorka: Ko su poturice?

Učenik: Ljudi koji podmeću stvari (neko dobacuje).

Profesor: Iz kojeg si ti grada?

Učenik: Iz Crne Gore.

Profesor: Za šta služi mašina za paru?

Učenik: Za proizvodnju energije.

Profesor: Koje ulje stavljamo u tankere?

Učenik: Električno.

Na času geografije

Profesor:Šta se nalazi na Durmitoru?

Crno more (umjesto Crno jezero).

Profesor : Zašto je Tihi okean sa obe strane karte?

Učenik: Jer nije moglo da stane na jednoj.

Profesorka: Koje more je posrednik Italiji i CG ?

Učenik: (ne zna)

Profesor: Pa dobro, u kojem se moru ti kupraš?

Učenik: U Šušanj!

Na času:

Učenik 1: Zašto pada ova kiša?

Učenik 2: Zato što ne zna da leti...

Profesorka: Odakle ti ovoliko neopravdanih???

Učenica: Ne znam profesorka, nisam bila tu!

Na času:

Učenica: Crno i bijelo daju?

Učenica: Mlijeko!

Učenik: (profesorici na času)... Učiteljice... Joj, oprostite...

JU Srednja stručna škola - Bar

adresa: Bijeliši bb, 85000 Bar

telefon: 030-302-785; 030-302-784; 030-311-701

e-mail: lider-sp@t-com.me; skola@polj-br.edu.me

web: www.poljoprivrednaskola-bar.me

2017. godina

